СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 17 ЖОВТНЯ 2003 РОКУ ЧИСЛО 42 VOL. CX FRIDAY, OCTOBER 17, 2003 No. 42

Польща обіцяє стати адвокатом України

Марек Боровський (зліва) і Володимир Литвин

КИЇВ. – Голова Верховної Ради України Володимир Литвин, виступаючи 13 жовтня на першій сесії українсько-польської парламентської асамблеї, закликав працювати задля того, щоб люди могли вільно перетинати європейські кордони. Він згадав про труднощі, які

(Закінчення на стор. 4)

Україна - Росія: конфлікт в Керченській протоці

КИЇВ. – 14 жовтня Верховна Рада України прийняла звернення до російського парламенту у зв'язку з ситуацією, що склалася на кордоні між двома країнами у Керченській протоці. У зверненні Верховної Ради зокрема говориться: „Останні події, пов'язані із ситуацією у Керченській протоці, викликали серйозне занепокоєння в українському суспільстві. Будівництво російською стороною гідротехнічної споруди в напрямку українського острова Тузла, розпочате без попереднього повідомлення та узгодження з відповідними державними органами України, може порушити дух добросусідських взаємин між Україною та Росією".

Росія розпочала будівництво дамби від Таманського півострова до коси Тузла наприкінці вересня, пояснюючи це виникненням екологічних проблем. Ширина дамби близько 40 метрів. Дамба просувається в середньому на 140 метрів на добу. Пост спостереження 25-ої прикордонної застави 79-го Сімферопольського прикордонного загону зафіксував, що на дамбі за годину розвантажується камінь і ґрунт із 135 вантажівок, до державного кордону України залишилося ледь більше кілометра. Дамба повинна з'єднатися з островом 25 жовтня.

Колишній міністер оборони Олександер Кузьмук сказав, що з часів Другої світової війни на дні моря поблизу Тузли залишилися снаряди, рештки кораблів, небезпечні речовини, порушення яких укріплювальними роботами може призвести до непередбачуваних наслідків.

Голова парляментського Комітету з питань оборони та національної безпеки Борис Андресюк попередив, що ескалація ситуації в Керченській протоці загрожує збройним конфліктом.

(Закінчення на стор. 4)

Тернистий шлях до ринку

Мирослава Ґонґадзе

ВАШІНҐТОН. – Чи є в Україні ринкова економіка, намагались з'ясувати в американській столиці 6-7 жовтня під час круглого столу „Україна на шляху до розвиненої ринкової економіки" – четвертого з серії українсько-американських круглих столів „Україна на шляху до зрілої державности".

Цього року організатори конференції – Український Конґресовий Комітет Америки, намагаючись уникнути дискусій навколо нерозв'язаних політичних проблем в Україні, вирішили зосередити увагу на економіці. Вигідне тло для круглого столу у Вашінґтоні створили ще декілька подій, які сколихнули громадськість та політичні кола як в Україні, так і в Америці. Перш за все - підписання Л. Кучмою договору про єдиний економічний простір з Росією, а друге - можливий реверс нафтопроводу Одеса–Броди. З американської сторони, як і у Заходу загалом, знову виникло багато запитань до українського керівництва, й обидві сторони скористались конференцією щоб висловити свої застереження, дати пояснення щодо останніх зовнішньополітичних викрутасів Києва. Місія заспокоїти американську сторону і черговий раз запевнити Захід у вірності України европейському напрямку, випала 12-му українському прем'єр-міністрові Вікторові Януковичу. Він є новою людиною для американців – настільки новою, що в офіційному прес-релізі Державного департаменту США, за результатами візити, його назвали Віктором Юкановичем (літера „Ю", є, мабуть, мимовільною згадкою про В. Ющенка).

Саме виступи українського прем'єра та нового американського посла в Україні Джона Гербста відкрили дискусію на конференції. Джон Гербст зокрема сказав: „Українська економіка зараз швидко зростає, але ми б хотіли бачити її відкритішою для закордонних інвестицій і прозорішою". Він сказав, що США занепокоєні підписаною в Ялті угодою про ЄЕП. „Я сказав про це в Києві і повторюю у Вашінґтоні: українці повинні дуже обережно вивчити її сумісність із західньою орієнтацією і бажанням вступити до СОТ та ЕС". Врешті-решт Джон Гербст, нагадавши, що в останні роки українсько-американські взаємини переживали кризу, наголосив, що останнім часом вони отримали імпульс для пожвавлення. „Ми залишаємось стратегічними партнерами", – запевнив Дж. Гербст, але „для досягнення повної інтеґрації нам необхідно спочатку покращити наші взаємини у сфері політичної реформи, і у цьому відношенні дуже важливими будуть вибори наступного року та просування еко-

(Закінчення на стор. 3)

Три знаки запитання

Сергій Куделя

ВАШІНҐТОН. – Насичену програму чотириденного (6 – 9 жовтня) перебування Віктора Януковича в США деякі експерти від зовнішньої політики схильні розглядати як намір американців підтримати українського прем'єра напередодні президентської кампанії в Україні. З цим можна було б погодитися, якби В. Янукович почув хоч якісь обіцянки. Тим часом він почув конкретні вимоги від своїх американських колег. Їх можна звести до трьох основних, які, на думку спостерігачів, і становлять тепер порядок денний українсько-американських взаємин.

Першим питанням стало ймовірне реверсне використання нафтопроводу Одеса-Броди на догоду російсько-британській нафтовій компанії ТНК-БП (Тюменська нафтова компанія – Брітіш Петролеум). Цей нафтопровід був побудований для транспортування Каспійської нафти до Західньої Европи. Однак, через відсутність контрактів, представники української влади висловили зацікавлення пропозицією російської компанії тимчасово використовувати трубопровід у зворотньому напрямку для транспортування російської нафти до Чорного моря. Однак, на думку експертів, заповнення трубопроводу російською нафтою, яка нижча за якістю, ніж каспійська, унеможливить його використання для транспортування каспійської нафти у майбутньому. Враховуючи зв'язки чільних представників Адміністрації Дж. Буша із американським нафтовим бізнесом, не дивно, що проблема використання нафтопроводу Одеса-Броди стала центральною під час зустрічі В. Януковича із віце-президентом США Диком Чейні. Останній зазначив, що наслідком реверсу може стати втрата Україною геополітичного значення транзитної держави. Українські урядовці, у відповідь, намагалися лише відмовчуватися. Наприклад, офіційна позиція з цього питання не була представлена під час „круглого столу" у Вашінґтоні, присвяченого питанням української енерґетики. Радник українського посольства, що був запрошений до участі у ньому, просто не з'явився. Сам прем'єр також намагався уникнути конкретної відповіді, лише запевняючи американців, що рішення буде прийнято у національних інтересах.

Другим проблемним питанням стало підписання Україною Ялтинських угод про створення Єдиного

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Пожежа і вибухи на складах боєприпасів

ДОНЕЦЬК. – В Артемівську Донецької области ліквідовано пожежу та вибухи, які виникли на одному зі складів боєприпасів військової частини 10 жовтня. Внаслідок пожежі на об'єднаних складах боєприпасів 52 механізованої бригади вибухнули боєприпаси в 10 з 17 сховищ. Триває ліквідація наслідків пожежі, у місті поновлено освітлення і газопостачання, ремонтують будівлі. За повідомленням міністерства оборони, небезпеки для населення не було. Артемівськ - місто зі 100-тисячним населенням. В лікарні перебуває 16-річна дівчина з травмою руки, кілька людей звернулися до лікарень по медичну допомогу через травми. Знайдено майора Дмитра Гончаренка, якого вважали зниклим безвісти внаслідок вибухів. З військовослужбовців ніхто не постраждав. Міністерство оборони України вважає винними у пожежі в Артемівську двох прапорщиків, які, заради того, щоб викрасти метал, проводили зварювальні роботи на військових складах. Зараз вони затримані, і проти них порушені кримінальні справи. Про це на прес-конференції в Артемівську 12 жовтня заявив виконувач обов'язків начальника озброєнь Збройних сил України Валерій Бойков.

В. Януковичеві не байдуже, як виглядає Україна

КИЇВ. – Уряд України на засіданні своєю постановою 15 жовтня затвердив державну програму забезпечення позитивного міжнародного образу країни на 2003-2006 роки. Програма визначає тематичні пункти заходів, що будуть забезпечувати позитивний образ України на міжнародній арені. Зокрема це заходи в політичній і культурній сфері, спрямовані на поліпшення туристичного потенціялу України, на приведення українського законодавства до европейських стандартів.Також передбачаються заходи щодо створення позитивного ділового й інвестиційного образу України, поліпшення її образу в банківській, грошово-кредитній сфері, сфері енергетичної політики, щодо активізації співробітництва зі світовими і регіональними міжнародними організаціями.

Українських моряків засуджено в Іраку

БАГДАД, Ірак. – Центральний кримінальний суд Іраку 13 жовтня засудив двох українських моряків до семи років позбавлення волі. Засудженим – капітанові Миколі Мазуренкові та його першому заступникові Іванові Сощенкові – інкримінували спробу контрабандного вивезення з Іраку 3,400 тонн іракського дизельного пального. І капітан „Навстару-1", і його перший заступник не визнали себе винними, твердячи на суді, що лише виконували вказівки власника судна, іракця, що перебував у Дубаї. Це – перший судовий процес, пов'язаний з контрабандою нафти чи пального, за шість місяців, які минули від повалення режиму Садама Гусейна. Судно „Навстар-1", яке йшло під панамським прапором з переважно українським екіпажем на борту, у серпні затримав корабель британських ВМС „Садерленд" неподалік іракського порту Ум-Каср. Корабель дотепер перебуває у порту. Решта екіпажу – 21 особа – залишаються під вартою. 14 жовтня власник судна „Навстар-1" подав апеляцію до Верховного суду Іраку з проханням переглянути судове рішення стосовно капітана і старшого помічника корабля, громадян України.

МЗС відкликало посла України в Польщі О. Ніконенка

КИЇВ. – Міністерство закордонних справ України відкликало з Варшави посла України в Польщі Олександра Ніконенка. Про це повідомив 14 жовтня речник пресслужби МЗС Маркіян Лубківський. Він зазначив, що найближчим часом буде оприлюднено відповідний указ. За словами речника МЗС, на сьогодні обов'язки посла виконує тимчасово повірений у справах України в Польщі, а О.Ніконенко вже прибув в Україну. 25 серпня українського посла у Польщі О.Ніконенка затримали через те, що той вів авто в нетверезому стані. За неофіційною інформацією, у нього при собі не було документів, які б засвідчували особу. Про те, що він посол, поліція дізналася тільки після того, як йому дали зробити дзвінок, після якого на місце пригоди приїхав представник українського посольства.

Україну вперше обрано до трьох галузевих органів ЮНЕСКО

КИЇВ. – Україну вперше обрано до ради Міжнародного бюра з питань освіти, Міжурядової ради Міжнародної програми розвитку комунікацій та Комітету при головній квартирі ЮНЕСКО. Обрання України до зазначених органів ЮНЕСКО відбулось 13 жовтня під час виборів до галузевих органів ЮНЕСКО в рамках 32-ої сесії Генеральної конференції організації. Обрання України до зазначених органів ЮНЕСКО дає можливість Україні брати активну участь у підготуванні міжнародно-правових документів в рамках ЮНЕСКО, прийнятті рішень щодо започаткування проєктів у згаданих сферах. Крім того, участь у праці ради Міжнародного бюра з питань освіти дає Україні можливість бути учасником обговорення концептуальних питань, пов'язаних із розвитком освіти у світі та Україні.

Росіяни Криму – за обрання Л. Кучми

СИМФЕРОПОЛЬ. – Конгрес російських громад Криму заявив, що для збереження стабільности і спокою в суспільстві та державі необхідно висунути й обрати на третій президентський термін теперішнього Президента України Леоніда Кучму. Про це йдеться у заяві, оприлюдненій 13 жовтня в Криму. Конгрес вважає, що перший термін президентства Л. Кучми 1994-99 років не може вважатися повноцінним, оскільки Конституція, яка забороняє втретє балотуватися на найвищу державну посаду, була ухвалена лише у 1996 році. Автори заяви звернулися до депутатів Верховної Ради АРК з вимогою підготувати і подати відповідне звернення до Конституційного суду України. У заяві Конгресу російських громад Криму йдеться, що ця організація звернеться до Л. Кучми, – якого називає мудрим політичним провідником і професійним досвідченим керівником, – з колективним листом від мешканців Криму з проханням підтримати їхню ініціятиву.

Українське населення зменшується швидкими темпами

КИЇВ. – Оприлюднені 13 жовтня офіційні статистичні дані засвідчують подальше зменшення населення України. За даними Державного комітету статистики України, упродовж восьми місяців цього року в Україні приблизно на 1000 українців народжується 8.5 , а вмирає 16.1 осіб. Фахівці згаданого державного комітету вважають, що тепер населення в Україні становить трохи більше сорока семи з половиною мільйонів (47 млн.746 тис.) Під час минулого перепису населення в Україні 2001 року населення було зареєстровано на рівні 48 млн. 416 тис. Найнегативніший приріст українського населення в областях: Чернігівській –13.2, Тернопільській –11.4, Полтавській –11.3, Луганській –10.8, Донецькій –10.2 .

Мало знають про Україну

КИЇВ. – Участі українських підприємців у відбудові повоєнного Іраку заважає слабка поінформованість американського суспільства про діяльність українських миротворців та компаній в Іраку. Такої думки дотримуються американські підприємці, зокрема керівники компанії „Джеферсон Вотерман Інтернешнл" Чарльз Вотерман і Сем'ю Паскинсон. Вони висловили це на зустрічі з президентом Української спілки підприємців і промисловців Анатолієм Кінахом, який перебував з робочою поїздкою у Вашінгтоні (США). Вони погодилися з А. Кінахом у необхідності встановлення прямих контактів між американськими та українськими підприємцями, особливо з тими, які працюють в Іраку.

За 200 гривень міліціонер організував втечу злочинця

КИЇВ. – 14 жовтня вночі з приміщення Оболонського районного управління МВС України в Києві з-під варти втік громадянин, якого звинувачують у шахрайстві та привласненні коштів громадян на суму понад один млн. грн. Втечу злочинця організував працівник того ж районного управління міліції. За хабар у розмірі 200 грн. він випустив на волю чоловіка, котрого понад пів року розшукували всі правоохоронні органи держави. За даним фактом прокуратурою Оболонського району Києва порушено кримінальну справу стосовно зазначеного працівника міліції. Підозрюваний правоохоронець затриманий, проводяться інші слідчі дії для з'ясування обставин втечі та вживаються заходи щодо затримання злочинця.

З України відіслали незаконних мігрантів

КИЇВ. – 14 жовтня літаком до Пекіну з міжнародного летовища „Бориспіль" Державна прикордонна служба України відіслала 38 незаконних мігрантів – громадян Китаю. 36 із них утримувалися в пункті перебування незаконних мігрантів поблизу Мукачевого, двоє - у Волинському прикордонному загоні. Про це повідомлено, із посиланням на відділ зв'язків з громадськістю Державної прикордонної служби України. Незаконних мігрантів супроводжували офіцери Державної прикордонної служби України, які брали участь у переговорному процесі з посольством Китаю в Україні та працювали з незаконними мігрантами.

За повідомленнями інформаційних агентств

Перший офіційний „плятиновий диск"

КИЇВ. – Альбом Руслани (на фото вгорі) „Дикі танці" досягнув позначки „плятинового диску" (platinum disk) – 100,000 офіційно проданих копій. З нагоди цього 15 жовтня відбулася прес-конференція співачки. Досі в Україні та інших країнах пострадянського простору, де тріюмфує піратський авдіо-відеоринок, відзнаки „золотий" та „плятиновий" диск за кількість проданих ліцензійних копій альбому не вручалися. Не було в Україні і офіційно встановлених кількісних визначень „золотого" і „плятинового" дисків, адже для кожної країни вони окремі і залежать від обсягу та купівельної спроможности ринку. Проте за інформацією, наданою британським бюром компанії EMI, 100,000 проданих копій – це ознака „плятинового" диску в таких розвинутих країнах, як Польща, Італія, Еспанія, Канада.

Фото УНІАН

Тернистий...

(Закінчення зі стор. 1)

номічних реформ", - заявив новий Посол США в Україні.

В. Янукович, у свою чергу, визнав, що „ряд недоліків в інвестиційній сфері ще залишається. Більшість із них пов'язана з відсутністю достатнього досвіду демократичного капіталізму, незавершеністю реформи податкової та судової системи. Деякі недоліки дісталися у спадок від старої системи, і їх неможливо усунути за один день... Що стосується нещодавно підписаних Президентом України документів про створення Єдиного економічного простору, то вони носять рамковий характер, і тому для запровадження потребують значної кількости додаткових договорів. Ми чітко визначили бажаний для нас рівень інтеграції та участи в єдиному просторі - це створення зони вільної торгівлі. Тому це жодним чином не позначиться на стратегічному курсі України в напрямку європейської та евроатлантичної інтеграції. Це також не заважатиме вступові України до СОТ".Український прем'єр запевнив американську сторону: „Україна ніколи не полишить ринкового вектора розвитку і стратегічного партнерства зі США. На основне ж питання конференції - чи існує в Україні ринкова економіка? - В. Янукович впевнено відповів: „Існує".

Трохи іншу відповідь на це ж запитання учасники конференції почули наступного дня від колишнього віцепрем'єра, а тепер члена бльоку „Наша Україна", доктора економічних наук Володимира Ланового. Він назвав сучасну українську економіку „фальшованим капіталізмом", бо, мовляв, чи можна назвати ринковою економіку держави, офіційна статистика якої „не фіксує надходження від торгівлі зброєю, що складає за міжнародними оцінками мільярди долярів, торгівлі електроенергією та іншими енергоносіями". Як можна визначити ринковий статус металургійних комбінатів, які отримують за безцінь електроенергію? „Тут виступали представники компанії „Інтерпайп"(*частина консорціюму Віктора Пінчука, зятя Л. Кучми.* - **Ред.**), - сказав Лановий, - і я хотів би запитати, скільки заплатили вони за електроенергію, яку виробляли атомні електростанції. Кучма обмовився про якісь два-три мільярди долярів. Де вони, ті доляри?", - запитав економіст.

В. Лановий окремо торкнувся діяльности податкової міліції, назвавши її „каральним органом". Податкова адміністрація, сказав він, сама встановлює закони, різні приписи, нормативи, „виконує практично поліцейські, комерційні та інвестиційні функції, торгує конфіскатом, кому хоче, повертає чи не повертає податок на додану вартість, обкладає податком прямі інвестиції,хоча це ніде і ніяк не тлумачиться законодавством". Він підкреслив,що українська економіка є сильно монополізована і цю монополізацію держава підтримує.

Коментуючи запевнення попередніх учасників про те, що економіка може бути ринковою в окремих галузях, В. Лановий ствердив, що економіка це - „єдина система і якщо окрема фірма в існуючих умовах почуває себе добре, то це дуже нестала позиція".

Ще один представник „Нашої України" на конференції, заступник міського голови Івано-Франківська Олександер Сич, коментуючи виступи про „успіхи" української економіки, зауважив: „Якщо в Україні таке економічне чудо, то чому від цього чуда втікають люди?"

Але загалом голос опозиції на цьогорічній конференції було чути дуже слабо. За лаштунками конференції поговорювали, що представники опозиції просто не бажали брати участь у „бенефісі Януковича" і вести фальшиві дискусії про економічні перемоги при реальному зубожінні людей в Україні. Однак думку Віктора Ющенка, колишнього прем'єр-міністра, а тепер провідника опозиції, про українську економіку ми почули вже наприкінці минулого тижня. Виступаючи на з'їзді Партії „Реформи і Порядок" у Києві, В. Ющенко сказав, що сьогодні в Україні діє „кримінальна влада", яку необхідно змінювати. Ця влада „замінила свободу слова на темники СДПУ(О), а демократію - на режим кланової диктатури".

За словами В. Ющенка, ця влада „є, по суті, організатором тіньової економіки", оскільки декілька провладних українських родин володіють 50 відсотками національного багатства України, а пенсіонери отримують лише 47 грн. пенсії. Він заявив, що сьогоднішній владі „бракує головного - її не підтримує, їй не довіряє українська громадськість, владу не поважають наші сусіди, наші партнери. Звідси виникає ЄЕП, виникає тема острова Тузла, відношення до Конституції, як до дівчини за викликом (*тобто „callgirls"* - **Ред.**)", - заявив Віктор Ющенко.

Віктор Янукович (зліва) розмовляє з колишнім послом США в Україні В. Ґріном Мілером. ***Фото: Х. Лев***

Те, що Захід, зокрема Сполучені Штати, справді чекають зміни влади в Україні, але тим часом намагаються все ж відшукати спільні точки дотику з Києвом, під час круглого столу у Вашінґтоні було особливо відчутно. На думку Адріяна Каратницького з „Дому Свободи", який був учасником однієї з дискусій, „Америка прагне знайти балянс, щоб вийти з парадоксальности взаємин між Америкою і Україною, котрі витворила напівзлочинна або, можливо, злочинна поведінка українського президента Кучми.

Від часів афери з „Кольчугою", від часів „тейпґейту", і з тим, що багато цієї інформації підтвердилось американськими технологіями. Це ускладнило взаємини України і США. І Америка з цього часу намагатиметься знайти якусь розрізнену політику між поодинокими провідниками, які в її очах причетні до деяких порушень законів, і інших, які не є причетні до кримінальних, злочинних актів, пов'язаних з корупцією".

Справді, американський уряд устами своїх представників обіцяв сприяти вступові України до Світової організації торгівлі, скасувати поправку Джексона-Веніка та зняти торговельні обмеження - все це, однак, за важливої умови: проведення в Україні вільних і чесних виборів. Наскільки цю умову готова прийняти українська влада, ми побачимо вже незабаром, а наступний пятий українсько-американський круглий стіл вже, можливо, привітає нового українського президента.

Три знаки...

(Закінчення зі стор. 1)

економічного простору - єдиного з Росією. У Вашингтоні, на відміну від Києва, ці угоди розглядають як альтернативу проєктові евроатлантичної інтеграції України. Тому Посол США в Україні Джон Гербст знову закликав В. Януковича уважно розглянути ялтинську угоду про ЄЕП на предмет відповідности національним економічним інтересам. В. Янукович, у відповідь, наголошував, що в ЄЕП Україна обмежиться створенням зони вільної торгівлі із своїми сусідами. Для американців все ж і надалі незрозуміло, чому вже чинних угод про вільну торгівлю із Росією виявляється замало.

Третім питанням, на яке американська сторона послідовно звертала увагу, була необхідність проведення вільних і чесних президентських виборів в Україні наступного року. Заступник Державного секретаря США Пола Добрянська прямо заявила під час конференції, що США хочуть бачити такі вибори, внаслідок яких відбудеться перехід влади до нової особи, як це вже сталося у 1994 році. Тобто США не бажають переобрання Леоніда Кучми на третю каденцію, можливість якої зараз обговорюється в українських політичних колах. Пола Добрянська також дала зрозуміти, що США вважатимуть пропоновані „реформи" - вибори президента парляментом - відходом від демократії: „Необхідно уважно стежити за процесом конституційної реформи і тими наслідками, які він матиме для демократичного розвитку України. Хоча Україна має право самостійно вибирати для себе систему управління, її вибір не повинен послабити чи звести нанівець важливість проведення вільних і чесних президентських виборів. Вибори є ключовою ознакою демократичного розвитку держави", - сказала вона.

На противагу американцям, тема президентських виборів в Україні взагалі не знайшла свого відображення у виступах глави українського уряду. Отже, поки Вашінгтон не отримає задовільну відповідь на три принципові запитання, навряд чи можна буде говорити про кардинальне покращення двосторонніх взаємин.

В. Янукович - про свою візиту до США

ВАШІНҐТОН. - Наприкінці своєї візити до США Віктор Янукович заявив 11 жовтня, що одним з ключових підсумків переговорів у Вашінґтоні стала обіцянка адміністрації Президента Джорджа Буша сприяти якнайшвидшому вступові України до Світової організації торгівлі, а також запевнення з боку Світового банку в тому, що цього року буде затверджено стратегічний плян допомоги Києву, що відкриє Україні доступ до позик. Український прем'єр сказав: „Членство України в СОТ є невідкладним питанням, що потребує розгляду у найближчий час. Мене запевнили, що Україна отримає максимальну підтримку з боку США у цьому питанні, що процес залучення до СОТ буде завершено вже 2004 року і Україна стане членом цієї організації. Під час переговорів з президентом Світового банку Джеймсом Вульфенсоном з'ясувалося, що вже до кінця цього року Рада директорів банку затвердить стратегічний плян до 2007 року, що передбачає фінансування різних інвестиційних програм на 2 мільярди 530 мільйонів долярів".

В. Янукович мав переговори з віце-президентом США Діком Чейні, секретарем Державного департаменту Коліном Павелом, секретарями департаментів фінансів, торгівлі, енергетики і сільського господарства. Однак, Вашінгтон і надалі обумовлює істотне покращення взаємин реальними діями Києва у царині прав людини, а також ґарантуванням вільности і прозорости президентських виборів наступного року. Про це зокрема йшлося під час зустрічі В. Януковича з секретарем Державного департаменту К. Павелом 9 жовтня. Американський урядовець наголосив на тому, що поглиблення економічних та політичних реформ допоможе Києву в здійсненні плянів евроатлантичної інтеграції.

Україно-американські стосунки різко загострилися минулого року - після звинувачень у тому, що Київ схвалив продаж Іракові радарних систем „Кольчуга". Україна завжди відкидала звинувачення у порушенні санкцій ООН і продажу зброї режиму Садама Гусейна, але ці заперечення, як і неспроможність підтвердити факти продажу самими американцями, не були вирішальними для теперішнього потепління у стосунках.

Вирішальним чинником, як виглядає, стала підтримка Києвом очолюваної США війни проти Іраку, і рішення надіслати війська до тієї країни. На цьому наголосив і речник Державного департаменту Річард Бавчер: „Для секретаря Державного департаменту це була нагода висловити подяку Україні за її важливий внесок у спільні зусилля щодо стабілізації Іраку. Україна надіслала до Іраку четвертий найбільший військовий контингент, і ми дуже вдячні їм за це, а також за активну співпрацю у загальній війні проти тероризму".

Бі-Бі-Сі

АМЕРИКА І СВІТ

У США все більше людей не говорять удома англійською

ВАШИНҐТОН. – Останній перепис населення в США засвідчив значне зростання кількости людей, які вдома спілкуються іншими мовами, ніж англійською. Говорять еспанською - 28,101,052, китайською - 2,022,143, французькою - 1,643,838, німецькою - 1,382,613, тагалог (Філіпіни) - 1,224,241, в'єтнамською - 1,009,627, італійською - 1,008,370, корейською - 894,063, російською - 706,242, польською - 667,414. За даними перепису 2000 року, 45 мільйонів осіб, себто майже п'ята частина громадян США, не послуговуються англійською в колі родини. Впродовж останніх 10 років кількість таких людей подвоїлася. Наплив мігрантів у 1990-их роках перетворив еспаномовну громаду на найчисленнішу неангломовну більшість у США. Перше місце за кількістю людей, які говорять вдома іншою мовою, ніж англійська, посідає штат Каліфорнія. Захід та південь США населяє втричі більше еспаномовних американців (21 мільйон), аніж північний схід та середній захід (7 мільйонів). Близько 12 мільйонів людей живуть у домогосподарствах, де жоден із дорослих не знає англійської на достатньому рівні, аби легко нею спілкуватися. Проте доповідь, яка називається „Використання мов та здатність говорити англійською: 2000", стверджує, що 55 відсотків людей, чиєю першою мовою не є англійська, сказали, що говорять англійською „дуже добре".

Китай прорвався у космос

ПЕКІН. – Президент Китаю Ху Дзіньтао 15 жовтня назвав запуск першого китайського пілотованого космічного корабля історичним досягненням свого народу. Президент спостерігав за запуском корабля в пустелі Ґобі, хоча китайська влада відмовилася транслювати космічний старт у телебаченні. Коли космічний корабель „Шеньчжоу-5" вийшов на орбіту, програми телебачення було перервано для оголошення про те, що перший китайський космонавт, 38-річний полковник повітряних сил Янґ Лівей, облетів довкола земної кулі. Спостерігачі кажуть, що космічна програма у Китаї настільки затаємничена, що багато самих китайців досі нічого не знали про політ. Китай став третьою – через 40 років після Радянського Союзу і Сполучених Штатів – державою світу, що здійснила пілотований космічний запуск. Полковник Янґ Лівей облетить довкола земної кулі 14 разів і через приблизно 20 годин повернеться на Землю. Китай вважає свою космічну програму національною гордістю. Запуск, як очікують, підживить патріотизм і національні почуття китайців.

У смузі Ґаза постраждали американські дипломати

ЄРУСАЛИМ. – У смузі Ґаза 15 жовтня постраждала американська дипломатична автоколона: внаслідок вибуху загинули щонайменше троє осіб. Представники палестинських служб безпеки кажуть, що одне авто вщент знищено. Припускають, що вибух був спричинений закладеною в узбіччя дороги бомбою. Вибух стався, коли колона в'їхала до смуги Ґаза з території Ізраїлю, за кілометр від контрольно-перепускного пункту Ерец. Як повідомило ізраїльське радіо, автоколона перевозила членів спостережної групи США та співробітників ЦРУ. Американські офіційні джерела підтвердили факт вибуху і загибель трьох американців.

Сирія попереджає Ізраїль

ДАМАСК, Сирія. – Сирія 12 жовтня попередила, що може завдати ударів у відповідь, якщо Ізраїль влаштовуватиме нові атаки на сирійську територію. Речниця міністерства закордонних справ Сирії сказала, що Сирія матиме право на самооборону, якщо відбудеться новий удар, подібний до того, що відбувся 6 жовтня. У той день Ізраїль здійснив повітряний напад на об'єкт, який називає палестинським навчальним табором поблизу Дамаску. Напад було здійснено після самозгубного бомбового нападу в ізраїльському місті Гайфа. У відповідь на заяву Сирії Ізраїль заявив, що вважає законними цілями будь-які держави, які, за словами ізраїльтян, переховують терористів, які нападають на ізраїльських цивільних. 10 жовтня ливанський партизанський рух „Гезбола" заявив, що завдасть ударів у відповідь, якщо Ізраїль здійснить нові атаки на Ливан або Сирію.

Присуджено Нобелівську нагороду миру

ОСЛО, Норвегія. – Цьогорічну Нобелівську премію миру присуджено іранській правозахисниці Ширін Ебаді. Норвезький Нобелівський комітет 14 жовтня повідомив, що нагорода присуджена їй за працю в галузі прав людини і пропагування демократії в Ірані, особливо за захист прав жінок та дітей. Комітет каже, що як правник, суддя, письменниця та активістка вона гостро висловлювалася про стан справ як в Ірані, так і за межами країни. Її названо сміливою жінкою, яка ніколи не подавалася під загрозою її особистій безпеці. Ш. Ебаді звернула на себе увагу як перша суддя – жінка, яку змусили піти з посади після ісламської революції в Ірані 1979 року. Вона стала 11-ою жінкою і третьою мусульманкою з тих, хто отримав Нобелівські нагороди з часу їх запровадження 1901 року. Нагорода становить приблизно один мільйон триста тисяч долярів.

Сіямських близнюків роз'єднано

ДАЛАС, Тек. – Лікарі у США 12 жовтня успішно завершили тривалу операцію із роз'єднання сіямських близнюків з Єгипту - Ахмеда Ібрагіма й Мухамеда, які зрослися головами. Д-р Джим Томас один із чільних представників Даласької лікарні, де відбувалася операція, повідомив 13 жовтня, що стан хлопчиків-близнюків задовільний і що вони перебуватимуть у навмисне викликаній комі три-чотири дні, що має допомогти їм одужати. Однак про те, що їхнє життя – поза небезпекою, говорити не можна. Покищо невідомо, чи не зазнають діти якихось тривалих неврологічних наслідків. Почувши про те, що його синів роз'єднали, батько хлопчиків втратив свідомість. Команда з п'ятдесяти медиків понад добу працювала над тим, щоб роз'єднати складне сплетіння кров'яних судин у мозку близнюків. Операція коштувала два мільйони долярів, які цілком покрили пожертви людей.

Тепер українці в Іраку знайшли французькі установки ППО

БАГДАД, Ірак. – Вояки українського контингенту, який виконує стабілізаційну місію в Іраку, знайшли на летовищі Аль-Кут три пересувні протиповітряні комплекси „Роланд" французького виробництва. Комплекси містилися на автомобілях, знайдених серед поламаної техніки на летовищі. Українські фахівці обстежують комплекси і намагаються з'ясувати, чи вони становлять загрозу для оточення. Першого тижня жовтня польський миротворчий контингент викликав гостру реакцію французького президента Жака Ширака, коли повідомив про знахідку чотирьох французьких комплексів „Роланд" нібито цього року випуску. „Не може там бути ніяких ракет 2003 року випуску, бо цей тип ракет не випускається вже останні 15 років", - сказав Ж. Ширак. Польське міністерство закордонних справ висловило шкодування щодо цього повідомлення і наказало розслідувати цей випадок. Польща очолює багатонаціональні стабілізаційні сили у південному та центральному Іраку. Франція різко критикувала військовий конфлікт в Іраку і не надала своїх військ для стабілізаційних сил.

Формують бльок у середині ЕС

ГЕЛЬСІНКІ, Фінляндія. – Шість держав балтійського реґіону мають намір зформувати бльок усередині Европейського союзу, щоб мати більший вплив на рішення ЕС. Як заявив 10 жовтня прем'єр-міністер Швеції Горан Персон, на зустрічі у Гельсінкі прем'єр-міністрів Фінляндії, Швеції та прибалтійських країн, що відбулася напередодні міжурядової конференції з проєкту конституції ЕС, майбутні учасники бльоку: його країна, Данія, Фінляндія, а також Литва, Латвія і Естонія, які у травні стануть членами Евросоюзу, у разі узгодженості їхніх позицій будуть представляти серйозну силу. До бльоку можуть приєднатися Польща та Німеччина.

За матеріялами ЗМІ

Україна – Росія...

(Закінчення зі стор. 1)

Прикордонна служба заявила про посилення ґарнізону острова Тузла, а також про початок там навчань авіяції, морських сил та спецпідрозділів. Українські прикордонники готові використовувати поліцейські методи недопущення порушників на територію України, для чого вони підготували радіозаписи звернень до росіян і плякати „Ми змушені застосувати законні заходи фізичного впливу!", „Ви наближаєтеся до кордону суверенної України!" „Острів Тузла є українською територією!".

Міністер закордонних справ Росії Ігор Іванов відвідає 30 жовтня Україну, щоб обговорити з владою делімітацію Азівсько-Керченської акваторії, а також будівництво Росією дамби в Керченській протоці. Але експерти прогнозують, що, виходячи з сучасного темпу робіт, вони будуть закінчені до того.

За текст заяви ВР майже одностайно проголосували опозиціонери та пропрезидентські депутати. Не підтримали цей документ тільки комуністи.

За матеріялами ЗМІ

Польща обіцяє...

(Закінчення зі стор. 1)

постають на українсько-польському кордоні після запровадження цього місяця візового режиму між двома країнами. В. Литвин висловив сподівання, що спільними зусиллями Україна та Польща уникнуть помилок, які можуть гальмувати взаємини. Він сказав: „Польща й Україна повинні все зробити, щоб межі Евросоюзу не розділили наші народи, щоб ми не спостерігали таких явищ, котрі маємо в останні дні, як блокування пунктів перепустки". (У західніх областях України спостерігалося блькування пунктів пропуску на українсько-польському кордоні місцевими жителями, що протестують проти запровадження візової системи).

На завершення свого виступу В. Литвин висловив упевненість, що Україна „повинна бути лише в европейському будинку, і там ми отримаємо толерантне ставлення до себе як до держави, ім'я якій - Україна". У цьому зв'язку, відзначив В. Литвин, питання обміну досвідом у напрямку евроінтеґрації „є також проблемою номер один для України".

В свою чергу, маршалок (голова) польського Сейму Марек Боровський, виступаючи на відкритті сесії, заявив що Польща підтримує вступ України в Европейський союз і сподівається, що чергове розширення ЕС навесні 2004 року буде сприяти евроінтеґрації України і не позначиться неґативно на українсько-польських взаєминах. Польща наступного року офіційно стане членом Евросоюзу.

„Поляки дуже зацікавлені в тому, щоб наші добросусідські взаємини з Україною були довготривалими. Ми не хочемо, щоб це (розширення ЕС) відокремило нас від України, але щоб це було імпульсом для того, щоб Україна також ввійшла в західні структури. Польща завжди підтримувала европейську орієнтацію політики України, і ми будемо добрими адвокатами, і будемо також сприяти в тому, щоб Евросоюз розширювався на Схід", – сказав Боровський.

Парляментська асамблея України й Польщі створена з метою здійснення вивчення стану двосторонніх взаємин і співробітництва, вироблення спільних підходів до узгодження національних законодавств двох країн відповідно до нормативних актів ЕС, а також для активного продовження українсько-польського діялогу на всіх рівнях, обміну досвідом і надання практичної допомоги у створенні механізмів забезпечення евроінтеґраційного курсу України.

За матеріялами ЗМІ

К. Грищенко „витримує спеку“

Р.Л. Хомяк

КИЇВ. – Президент Гарі Труман любив казати: „Якщо не можеш знести спеки, не пхайся на кухню“. Міністер закордонних справ України Костянтин Грищенко, здається, належить до тих, хто витримує спеку. Останніми роками він „з кухні“ не виходить.

Щойно закінчивши очолювати українську дипломатію у Сполучених Штатах (коли стосунки між Україною і нашою країною були, м'яко кажучи, не ідеальні), як йому довелося боротись з Росією за територію України, коли Росія почала зазіхати на український острів Тузла.

А втім, замість воювати за права України на Заході і Сході, Костянтин Грищенко міг би нині бути авторитетом в системі Міністерства закордонних справ великої Росії, з її постійним членством в Раді Безпеки ООН, з ядерним арсеналом і майном колишнього Союзу по всьому світі.

Костянтин Грищенко, так би мовити, народився в дипломатії: його батько, Іван Грищенко, був дипломатом Української РСР. Один з колеґів його батька, емеритований дипломат УРСР і України Юрій Кочубей розповідав мені, що знав Костянтина Грищенка, ще коли той був „отаким хлопчиною“. Вибираючи майбутню кар'єру, молодий К. Грищенко подався на навчання до топ-школи совєтської дипломатії – Інституту міжнародних відносин у Москві. Закінчивши її в 1975 році, увійшов в систему Міністерства закордонних справ Союзу. Міністерство послало його на шість років праці в Секретаріяті Об'єднаних Націй у Ню-Йорку, потім – консулом в Канаді, а на початку 1990-их він почав спеціялізуватись у дуже перспективній галузі закордонного відомства – в Управлінні з питань обмеження озброєння та розброєння. В той час усі важливі гравці ядерних великодержав, зокрема СРСР і США, зустрічались днями й ночами, обговорюючи завдання зменшення ядерного дамоклового меча над світом. На таких переговорах навіть вороже налаштовані люди зближаються один до одного; займаються „нетворкінґ“-ом. В таких колах зростав совєтський дипломат з Києва Костянтин Грищенко. І міг би нині бути присутнім в розкішних конференц-залях світу, з російським дипломатичним паспортом в кишені.

Але 1991 року Україна прийшла на світ як ядерна держава, і тодішньому її міністрові закордонних справ, Анатолієві Зленкові, доводилось створити Управління контролі над озброєнням і розброєнням. Кадрів для цієї галузі в нової ядерної держави не було і треба було шукати їх деінде. У своїх мемуарах „Дипломатія і політика“ А. Зленко пише про це: „Після проголошення незалежности України (Костянтин Грищенко) відгукнувся на моє запрошення і переїхав з Москви до Києва“. А. Зленко називає Грищенка „справжньою знахідкою“: „Українська дипломатія отримала фахівця, який вже не один рік займався проблематикою міжнародного роззброєння і мав певний досвід у цій сфері“.

І досвід цей пригодився в аж ніяк не легкій праці. Зленко називає два роки, протягом яких українсько-американське партнерство „пройшло через серйозні випробування“, це – 1993 і 2003 роки. У 93-му на Україну було здійснено брутальний тиск з боку США і Росії – щоб вона позбулася ядерної зброї, а Україна, яка ще три роки раніше заявляла про своє бажання стати безядерною країною, в заміну за боєголовки вимагала гарантій своєї безпеки. Про це великодержави не хотіли й слухати: Україна мала здати ядерну зброю Росії, або ... і тут звучали прерізні погрози. А українські дипломати впиралися.

Про брутальність погроз за закритими дверима можна тільки здогадатись, читаючи дуже коректні, лагідні і необразливі спогади Анатолія Зленка: „У доволі різкій формі звучала теза про те, що США не допустять появи декількох ядерних держав на місці однієї. Було неоднозначно наголошено, що їхня мета – мати справу з єдиним партнером, тобто Росією“. А Росія по-своєму підшептувала американцям про „непередбачуваність“ українців. Анатолій Зленко пише, що довідався про високий рівень координації зусиль між Америкою й Росією щойно із спогадів тодішнього Державного секретаря Джеймса Бейкера. „Характерно, – пише він, – що Бейкер цитує колишнього посла Росії у Сполучених Штатах Володимира Лукіна, який ... попереджав, що 'ніколи не можна бути впевненим у позиції наших українських братів' “ щодо виконання вимог Договору про СНО-1 (START-1) – стратегічних наступальних озброєнь. А я пригадую, як посол В. Лукін страшив телеглядачів компанії CNN, мовляв, ракети, які має Україна, можуть досягти Об'єднаних Арабських Еміратів. (Чому саме ОАЕ, Лукін не пояснював, але згодом Україна показувала свою зброю на щорічних виставках в Дубаї, де успішно конкурувала з Росією!).

А зі спогадів Стровба Телбота про цю російсько-американську координацію А. Зленко пише, що довідався, як американцям скаржився російський президент Борис Єльцин: „Україна обманює весь світ, зіштовхує лобами американців та росіян, а ми нічого не можемо вдіяти з цим злом“.

Знову ж на переговорах в Лісбоні, де Україна вимагала визнання як рівноправного партнера у Договорі про СНО-1, в один час міністрові А. Зленкові довелося покинути залю переговорів на знак протесту. Це після того, як американський Державний секретар Дж. Бейкер висипався з погрозами: „Україна весь час створює труднощі! Вона іде проти міжнародної думки! Вона блькує важливі переговори! Ми будемо вживати заходів!...“.

Такий був цей період в українсько-американських стосунках. Українські дипломати його витримали і 1994 року погодились здати ядерну зброю – після того, як ядерні великодержави підписали ґарантії у справі безпеки України. Серед помічників Анатолія Зленка в цих важких стосунках були Борис Тарасюк, Валерій Шмаров, який відав воєнним промислом в Кабінеті міністрів, і Костянтин Грищенко.

Другий „рік випробування“, за Зленком, – це початок 2003-го, справа „Кольчуг“ – хитрого українського винаходу, який може бачити що літає у небі, не зраджуючи своєї дії і місця розташування. Сполучені Штати підозрювали, що Україна продала „Кольчуги“ Іракові. Україна заперечувала це. Американсько-українські стосунки спіткало чергове випробування. Керівництво американської політики щодо України перейшло, як писала газета „Київ пост“, з Державного департаменту до підвалу Білого Дому, де урядує радник з національної безпеки Кондоліза Райс. А головним адвокатом України у Вашінґтоні в той час був Посол Костянтин Грищенко.

Йому треба віддати належне: він витримав це випробування, і коли закінчив своє призначення у Вашінґтоні, двосторонні стосунки знову були на рівні ділових, дружніх розмов і усміхів. Під час своєї останньої поїздки до Києва в травні цього року заступник Державного секретаря Стівен Пайфер сказав журналістам, що протягом кількох днів переговорів з різними високими урядовцями справа „Кольчуг“ ні разу не виникла. Зате він вичислив цілий ряд важливих питань, які були обговорені, і заявив, що вживається заходів з метою повернути американсько-українські стосунки на справді стратегічний рівень, бо цьому „альтернативи немає“.

Значить, в травні наші американці повернули кермо політики щодо України з підвалу Білого Дому назад до Державного департаменту, а у вересні Костянтин Грищенко вже був у Києві, на чолі Міністерства закордонних справ – чергової "гарячої кухні" в його кар'єрі. А це, серед іншого, – прибуття нового американського Посла Джона Гербста до Києва, участь в Генеральній Асамблеї ООН в Ню-Йорку, візита німецького міністра закордонних справ Йошки Фішера до Києва, і врешті – справжня палка в колесі – будова греблі з Росії до українського острова Тузла біля Криму.

Довелося новому міністрові їхати до Москви, бо на дипломатичну ноту Москва не реагувала. Московські керівники запевнили українського міністра, що не мають наміру вторгатись на територію України, і запропонували все це обговорити на офіційній зустрічі міністрів до кінця жовтня. Але тут важливі два моменти: Росія дуже довго зволікала з встановленням свого кордону з Україною. Нарешті цього року кордон встановили, але тільки його сухопутню частину. Щодо кордону на Азівському морі і в тій же Керченській протоці, де лежить острів Тузла, переговори тривають: Росія наполягає, щоб Азівське море вважалось спільним; Україна наполягає на поділі його за міжнародними стандартами. Глухий кут...

Тим часом будова греблі до українського острова триває, а Москва розвертає руки і доводить, що це місцеві кубанські козаки з Краснодарського краю здійснюють „земельні роботи“. (Зверніть увагу, тепер це вже не російська влада, а козаки цим займаються. Це ті ж козаки, яких торік відвідала делеґація Української Всесвітньої Координаційної Ради, нащадки українських переселенців. То, може, в Москві пошиптують, хай „хохли“ самі розберуться?).

Тепер, мабуть, міністрові К. Грищенкові доведеться нагадати великим державам про ті ґарантії безпеки України, які вони підписали дев'ять років тому.

Або Україна може настрашити росіян, пустивши „качку“: мовляв, краснодарські козаки вирішили прилучитись до України, тому будують греблю до української території. І новий російський кордон встановлять не на острові Тузла, а десь на схід від Краснодару. Зважаючи на трактування України в Москві, це може бути більш ефективним, ніж цивілізовані розмови за дипломатичними нормами.

Українські прикордонники встановлюють прикордонний стовп на острові Тузла 2 жовтня, де 29 вересня (див. „Свободу“, ч. 41) Росія почала будівництво дамби між українським островом в Керченській протоці і Таманським півостровом (Росія). За інформацією російської сторони, будівництво дамби проводить провід Темрюкського району Краснодарського краю з власної ініціятиви. Комітет Верховної Ради України у закордонних справах підготував спеціяльну заяву з приводу будівництва, а також залишає за собою право звернутися з цього питання до Ради Безпеки ООН, ОБСЕ і НАТО, оскільки будівництво дамби на території України є безпрецедентним випадком порушення територіяльної цілісности держави.

Фото УНІАН

Добра новина з України

У листах до редакції, під час зустрічей редакторів тижневика з читачами часто можна почути прохання подавати в газеті тільки добрі вістки про життя України. І це прагнення зрозуміле: десятиліттями українці на чужині мріяли про визволення рідної землі з-під гніту і тепер хочуть бачити свій народ не тільки вільним, а й щасливим. Газети сповнені повідомлень про корупцію, шахрайства, злиденне життя посполитих людей. На жаль, і наш тижневик подає і подаватиме таку інформацію, тому що несе відповідальність перед читачами за повноцінне й всебічне висвітлення життя в Україні. Проте в цій справі є й певні особливості: можна вибирати з потоку новин, який пропонують інформаційні агенції, тільки і виключно так звану „чорнуху", усе негативне (окремі видання так і діють), а можна (і треба) вишукувати зерна позитивного досвіду, бачити і подавати до газети прояви нового у духовному і матеріяльному житті. Звісно, що „Свобода" дотримується саме такого, виваженого сприйняття подій в Україні, намагається не просто писати про негаразди, а шукати їх приховані причини.

Усе ж варто поміркувати над тим, чому потік вісток про Україну видається перенасиченим саме негативною інформацією. Не будемо ідеалізувати українське життя за роки незалежности: воно ще далеке від наших уявлень про щастя й добробут. Але чомусь і в Европі, і в Америці ряд видань з особливою пристрастю смакує будь-яку негативну подію в Україні. Складається враження, що в Україні і по сусідству з нею є сили, котрі хочуть подати світові, щоб досягнути власних цілей, виключно неправдиве уявлення про український народ, про молоду державу: одні хотіли б відновлення тоталітарного правління, інші мріють про нове поневолення сусіднього краю... Головний засіб є представити Україну і її народ як явище, не варте серйозної уваги. Під цей вплив мимоволі потрапляють й деякі в цілому ніби не ворожі до України видання та агенції, котрі вишукують у повсякденні екзотику такого типу, як, скажімо, конкурси „стриптизу", витівки різних диваків, прояви язичництва... Мовляв, Україна не є якоюсь далекою провінцією і теж має прояви „модерного„ життя. Але чи ці прояви, поширені, на жаль, у західньому світі, варті наслідування і поширення? Адже є в Україні нормальне життя з його звершеннями і святами, є певні досягнення в економіці, виходять гарні книжки, звучить сучасна пісня, з'являються вистави... Усе це – теж будні України. Звісно, в цьому теж можна переборщити. Свій інформаційний канал, наприклад, має Адмінстрація Президента України, яка впадає у іншу протилежність: подає тільки солоденькі вістки про офіційні події з показом майже виключно службового життя Л. Кучми. Недобре, коли цукру забагато...

То що ж чинити нам – редакторам і читачам? Нічого надзвичайного: сприймати події життя в Україні на тому ж рівні, як і новини з власного краю проживання, розуміючи, що поряд йдуть прекрасне і огидне, світле і чорне... Але і пам'ятати, що недруги воліють бачити і подавати світові тільки чорне, а тому не варто нам вдаватися до негайного і гнівного осуду України, а не забувати, що комусь і чомусь потрібно витягати на світ виключно неприємні вістки про Україну.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про щастя, яке не цінуємо

А тим „щастям" є людське здоров'я. Дивно, що люди саме цю найважливішу річ не вміють належним чином цінувати, коли воно є добре та не обмежує нашого щоденного життя та нашої праці.

Як часто чуємо нарікання, що, мовляв, це болить, тамте дошкулює, і ці болі забирають людям радість життя та добрий настрій.

Розуміється, з віком постійні недомагання зростають, а з тим і жалі та гнітючі настрої, аж вкінці доходимо до часу, коли оці болі та недомагання відбирають охоту до життя та дають постійну причину до сумних розмов на цю тему та тяжких роздумувань.

У висліді оці дрібні болі чи навіть тільки журба, що вони прийдуть, стає головною мелодією життя. Своїми проблемами ділимося з близькими, з друзями, і їм також передається наш невеселий настрій.

Не диво, що у більшості випадків ми починаємо розмову з нашими старшими друзями запитанням: „Як ви сьогодні почуваєтеся?" Розуміється, не завжди таке запитання оправдує себе, як і не оправдує себе нарікання на нашу долю, що приносить різні болі і хвороби.

Аж коли вам трапиться пізнати справжні людські нещастя – стає соромно за власні почування.

Таке трапилося зі мною минулого тижня, коли, як звичайно, відвідувала клініку терапії д-ра Григоровича із своїм „неповажним" болем в одному з м'язів у нозі.

Оподалік сидів в інвалідському кріселку молодий чоловік. Чергова терапевтка повільними рухами простувала пальці його руки, один за одним. На його обличчі не було ніякого доказу, чи ця „руханка" є для нього болюча, чи ні. А відтак двоє осіб поклали хворого на лежанку і старалися рухати його безсилими ногами. Але з його уст не вийшло ані слова.

Цей вигляд був такий трагічний, що я спитала, що сталося? І довідалася, що ця молода людина, яка ще не закінчила сорока років, має невилікувальну недугу, яка спаралізувала ціле його тіло та відібрала мову. Він може тільки безпорадно сидіти в інвалідському кріслі та чекати на поміч.

„Знаєте, – пояснювала мені чергова терапевтка,– його привозять тут і залишають на те, щоб ми старалися „оживити" дещо його м'язи, але це доволі безнадійна справа. Його дружина покинула його зовсім, бо не могла психічно витримати таких обставин життя. Так він має тільки цілоденну опіку, призначену йому медичними установами".

Я довго не могла отрястися з цієї картини – вигляду цілковито знесиленої молодої людини, що вже такою залишиться до своєї смерти.

І тепер, коли тільки насуваються на думку неминучі проблеми старечого віку, дрібні долегливості чи болі, я бачу глибоко закарбовану на моєму особистому екрані картину цієї сорокалітньої людини, що вже ніколи не буде жити звичайним життям, не буде переживати красу природи чи любов до когось близького і ... стверджую: як часто ми не цінуємо щастя, що живемо, діємо, відчуваємо красу і любов, і віддаємо їх нашим найближчим з усміхом, на який навіть не годен спромогтися бідний спаралізований хворий.

О-КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор –Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Чому не голосите тривогу?

В часах татарських нападів люди запалювали віхи для остороги, що наближається орда. Пізніше були дзвони, що існує якась небезпека. Сьогодні є необмежені можливості перестерігати народ від небезпеки через масові інформаційні засоби. Чому ж в Україні збувається мовчанкою навіть така загроза, як можливість втрати державної незалежности? Президент самотужки, проти волі народу і Конституції, підписав у Ялті угоду про незаперечне, новопридумане уярмлення власного народу. Де ж інтеліґенція, студентство, які повинні закликати народ до протистояння небезпеці?

Впродовж дванадцяти літ в Україні багаті стають багатшими, а бідніші – жебраками. Багатії виїжджають за кордон, щоб зберегти награбовані капітали, а вбогі – щоб вижити. Чи не час людям, поки всі не стали жебраками, вийти до уряду й силою мільйонового голосу запитати владу, для кого вона працює? Зажадати вияснення: чому потрібні Президентові, крім столичної резеденції, ще п'ять інших? Навіщо йому 22 авта, дорога яхта та багато інших зайвих речей? Його діти не потребують грошей, бо зять Панчук вже має 1.5 більйона долярів маєтку, тож варто б запитати, де можна заробити таку суму за дванадцять років? За час незалежности в Україні народилось більше мільйонерів, як грибів у Карпатських лісах. До них належать Ринат Ахметов, Ігор Коломийський, Олександер Ярославський, Сергій Тарута, Віктор Медведчук, Суркіс та багато інших, що годі всіх перелічити. Водночас родини, маючи трьох дітей, посилають їх до школи щотретій день, бо мають тільки одні подерті чоботи. Вбогі діти на смітниках багатіїв шукають викинуту ними їжу. Старі ветерани або самітні жінки просять з-за кордону прислати їм щось їсти. А де ж українська інтеліґенція та многопартійні провідники, що наче струсі запхали голову в пісок, і не бачать людських кривд і горя?

Народ пережив вікові лихоліття, він переживе і сучасних лихварів. А чи вони переживуть? Час покаже, бо правда, скоріше чи пізніше, переможе зло, яке не приховаєш і на дні моря. Коли появиться боляк на здоровому тілі, треба вирізати його, бо ціле тіло займе, а тоді вже й ніж не допоможе.

Олесь Українець,
Київ

Вони заслужили вічної вдячности

Вічна, безсмертна слава, пошана і вдячність усім мужнім і відважним людям зі Західної України і Західної Білорусі, котрі врятували сотні тисяч „східняків" – мешканців СССР до 1939 року – від мук і смерти у сталінських таборах. У страшний повоєнний час, коли сталінські червоні вандали, з дозволу своїх західніх союзників-демократів, після перемоги у війні розгулювали по усій Европі, хапаючи у свої пазурі безправних „східняків" для повернення їх на „совєтскую Родіну" (щоб там закатувати), людяні, гуманні західняки, українці і білоруси, створили табори для тих, хто не хотів повертатися в сталінське пекло. В тих таборах врятувалися від неминучої смерти тисячі „східняків", діставши можливість жити в в одній з країн вільного світу – жити без страху, у мирі і спокої.

Нехай Господь винагородить в Царстві Своїм усіх співчутливих західних українців і білорусів, які у вирішальний час, в доленосну годину сміливо боронили своїх братів.

Від імені усіх врятованих „східняків" –

Кастусь Якуб,
секретар Комітету
православних білорусів,
Трентон, Н. Дж.

Пригадалося минуле

Хочу щиро признатися, що одна з публікацій „Свободи" розвеселила мене до сліз. Коли прийшов часопис ч. 37, чоловік, як завжди, залишив собі останню сторінку, щоб пошукати поміж небіжчиками знайомих. А я побачила малюнок-згадку про Тарзана, а над нею читаю мої слова, ім'я й прізвище, передрукований з нагоди 110-річчя „Свободи" з листопадового числа 2001 року.

Мій сміх порушив тишу в хаті, і веселі сльози залили очі. Чоловік здивовано запитав: „Що сталося?" А я простягаю йому часопис з цією пригадкою, за яку вам дякую. Бажаю вам всього найкращого, щоб горя не знали, а нам вісті писали!

Марія Коркач,
Севил, Огайо

Будуємо церкву Київського Патріярхату

Звертаємося до вас з закарпатського міста Мукачева. Наша громада першою заснувала в нашому місті та районі Українську православну церкву Київського патріярхату. Своїми силами звели невеличку каплицю, плянуємо збудувати також невеликий, але гарний храм.У новозбудованій каплиці постійно проводимо Богослужіння українською мовою. В храмі завжди багато дітей, плянуємо заснувати для них недільну школу, щоб виховати їх освіченими громадянами України.

Будемо вдячні усім, хто допоможе в будівництві храму. Наша адреса: Свято-Преображенська церква, вул. Івана Франка, Мукачево, Закарпатської обл., 88000 Україна.

о. Сергій Потюк,
Мукачево

„Свобода" гуртує українство

Раді привітати зі 110-річчам найвідомішу українську газету в західному світі з такою гарною назвою „Свобода" і з такою прекрасною біографією, яка самовідданно служить українській ідеї, українській справі, гуртує українство. Важко переоцінити все, що зробила ваша газета для світового українства. Важко уявити, щоб „Свободи" не було на світі. Отож вітаємо редакцію, а також усіх передплатників і читачів. Це - наше спільне свято.

Михайло Слабошпицький,
виконавчий директор Ліги
українських меценатів
Тарас Яцишин,
виконавчий директор Освітньої
фундації Петра Яцика, Київ

* * *

Вітаю „Свободу" із 110-річчям й бажаю їй жити й інформувати українську громаду багато-багато років. Наша родина передплатила „Свободу" відразу, як ми приїхали до Америки, до штату Арканзас, 1950 року, більш як півстоліття тому „Свобода" була нашою газетою й пізніше, коли я вже одружився й залишив батьків. В 60-их роках я редагував при „Свободі" „Літопис ОДУМ-у", років з десять. Це в минулому.

Олексій Коновал,
Чикаго

Підтримали нову парафію

Щиро дякуємо добродіям зі США за надану фінансову допомогу Українській греко-католицькій церкві, яку ми отримали в сумі 40 долярів. Наша громада, яка налічує сорок осіб, не в силі оплатити грошові витрати, які постають перед нами, а саме – за оренду приміщення, світло, газ, телефонний зв'язок та інші церковні потреби. Тому ми надіємся на розуміння людей доброї волі, які не залишають нас на самоті з нашими турботами.

о. Петро Кічула,
м. Черкаси

Хто розповість про о. Івана Костанкевича?

Мені відомо, що причетним до початків „Свободи" був о. І. Констанкевич. Я хотів би отримати якомога більше інформації про цю людину, оскільки він є моїм родичем, про його діяльність як священника, його особисте життя, його оточення в ті далекі часи.

Я знаю, що він походить з сім'ї М. Констанкевича, який був священиком в неіснуючому зараз селі Мшана на Лемківщині і був, як і його батько Гаврило похований в с. Мшана. Брат о. Михайла – Юрій є моїм прадідом. Батько Гаврила - Михайло (чи може Іван) - був священиком в с. Ріпки Горлицького повіту. Також в о. Івана була сестра, яка була вчителькою десь у Ліску, про неї також мені нічого невідомо. І ще в мене є фотографія о. Івана з Америки. Сподіваюся на отримання необхідної інформації.

Я зараз займаюся відновою свого родового дерева і така інформація була б дуже корисною для мене. Адреса: вул. Дороша, 5/4, Львів, 79005 Ukraine. Електронна пошта: konstankevych@ukr.net

Іван Констанкевич,
Львів

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Прес-фонд наших часописів: традиції і сучасність

Зліва: Божена Полянська, Оля Луків

Славка Гординська

Іванка Олесницька

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Цікава, корисна і, можна сказати, закономірна традиція народилася в чоловічому колі українців штату Ню-Джерзі. Вони збиралися на неформальні спортивні зустрічі, які кожного разу закінчувалися збіркою добровільних пожертв на ту чи іншу загальногромадську ціль. Певна річ, ця ідея невдовзі мусіла знайти своє не менш успішне втілення і в жіночому колі. Нюджерзійські українки сказали собі: „А чому не і ми?!" – і взялися за практичне організування справи, яка з такою очевидністю поєднує в собі приємне з корисним – теплу товариську зустріч і посильний фінансовий вклад у важливий громадський фонд.

Ідею зустрічі жінок, ціллю якої було збільшення прес-фонду „Свободи" і „Українського Тижневика", подали Слава Гординська та Іванка Олесницька і зустріч відбулася в завжди гостинних приміщеннях готелю „Рамада" у п'ятницю, 3 жовтня, і зібрала гурт активних в громаді жінок із шату Ню-Джерзі. Зокрема від Українського Народного Союзу були присутні члени Екзекутивного Комітету, головний секретар Христина Козак і касир Рома Лісович, головні редактори „Свободи" і „Українського Тижневика" Ірена Яросевич і Рома Гадзевич.

Попросивши слово, Рома Лісович подякувала ініціяторам та організаторам зустрічі і запропонувала переглянути виставку з праці обидвох газет, яку було створено до 100-річчя УНСоюзу. Вона зазначила, що на цей рік припадають ювілеї обох пресових органів – 110-річчя „Свободи" і 70-річчя „Українського тижневика" та підкреслила, що хоч обидва тижневики є органами УНСоюзу, в той самий час вони завжди були і залишаються загальногромадськими газетами.

Серед гостей була голова Ради директорів Українського Музею Ольга Гнатейко, яка у своєму теплому слові дякувала редакторам обох тижневиків за вичерпне інформування читачів про усі задуми та імпрези УМ, а особливо про будову нового приміщення, а з тим – про потребу фінансової допомоги.

За організування зустрічі, яка відкриває ще одну добру перспективу, подякувала головний редактор „Свободи" Ірена Яросевич. Вона з'ясувала джерела виникнення прес-фондів українських газет і концепцію цих фондів. Річ у тому, що вони не є тільки діяспорним явищем. Ця традиція почалася давно в Україні, де газети засновувалися на основі загальногромадської фінансової підтримки, а не на ґрунті надійної передплати чи фінансування власником. Тому сучасні українські газети, як і колишні, не можуть обійтися без активної підтримки з боку громади.

Головний редактор „Українського Тижневика" Рома Гадзевич також висловила глибоку вдячність організаторам за цю ініціятиву збирання коштів на прес-фонд. „Ви дякуєте нам за те, що роблять обидві газети для громади, а ми, з нашого боку, дякуємо вам і всій українській громаді, без якої не було б і нас", – сказала Рома Газдевич.

У дружній розмові жінки провели цей товариський вечір. Він дав добру нагоду для кращого взаємного пізнання та зрозуміння важливости обох тижневиків, що мають за собою довгу традицію зацікавленого і об'єктивного імформування української спільноти в США про події, близькі серцю кожного українця.

О. Кузьмович

Богданна Погодай-Стельмах

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ ПОВІДОМЛЯЄ

ОСІННІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГ ВІДБУДУТЬСЯ -

Округа	Місце проведення зборів Адреса	Дата	Година	Голова Округи
Олбані	Союзівка	10/25/03	2:00	Микола Філь
Коннектикат	Союзівка	10/25/03	2:00	Ігор Гайда
Рочестер	Союзівка	10/25/03	2:00	Христина Дзюба
Сиракюзи	Союзівка	10/25/03	2:00	
Баффало	Союзівка	10/25/03	2:00	Осип Гаврилюк
Вунсакет	Союзівка	10/25/03	2:00	Юрій Тренклер
Бостон	Союзівка	10/25/03	2:00	Ярослав Шпак
Дітройт	Український Культурний Центр 26601 Ryan Rd. Warren, MI	10/25/03	3:30	Др. Олександер Серафин
Клівленд	УКЦ Св. Покрови 6812 Broadview Rd., Parma, OH	10/26/03	2:00	Євген Бачинський
Округа Центрального Ню Джерзі	Головна Канцелярія УНСоюзу 2200 Route 10, Parsippany, NJ	10/31/03	2:00	Михайло Захарко
Округа Північного Ню Джерзі	Головна Канцелярія УНСоюзу 2200 Route 10, Parsippany, NJ	10/31/03	2:00	Євген Осціславський

ТОЧКА ЗОРУ

Президентські шанси В. Ющенка

До „Свободи" надіслала велику за обсягом аналітичну статтю „Будь ласка, три зера" Ярина Тудорковецька з Канади. Подаємо уривок з її дослідження.

Наближаємося до виборів третього з черги Президента України – до виборів 2004 року. І якою буде історична послідовність найвищої влади, залежатиме від кандидата на цей пост, як людини, як особистости з однієї сторони, так із другої – від барометру, від лакмусового барвника менталітету громадянина України. І врешті, третім чинником є сучасні засоби масової інформації, які можуть бути вирішальною силою у передвиборчій кампанії. І тут збігаємося із функцією західньої діяспори, наскільки вона здобудеться на допомогу.

Нація відчуває потребу провідника, який шануватиме Закон. Опит громадської думки вказує на В. Ющенка, який за короткий час свого прем'єрства довів свою спроможність виконувати обіцяне. Також довів брак амбіцій, намагань добиватися втраченої позиції, навіть революційним здвигом, якого дехто таки очікував, а навпаки – довів свою готовість йти шляхом демократично законної послідовности.

Дружина В. Ющенка – Катерина Чумаченко, яка була присутня на VIII конгресі СФУЖО у Торонто, підкреслила, що її чоловік кожночасно зважує, беручи на себе відповідальність, чи є у стані виконувати нові завдання. Це – зразок такого політика, якого, наприклад, мала у себе Чехія – Вацлава Гавела, письменника і драматурга, людини чесної зі собою і у політиці. Коли, наприклад, Словаччина заявила про бажання відокремитися від Чехії – це відбулося мирно, без кровопролиття. Це сталося наприкінці XX століття. А на початку був наш В. Винниченко – ерудит, письменник і драматург, людина послідовна у політиці УНР своїм ідеалізмом, що проявився 1918 року в Конституції без кари смерти, другим в Европі після Данії правом голосування для жінок, їхньої участи у парляменті. Це ще довго виборював світ. Також незвичайна „персонально-національная автономія", як меншинне право для етнічних меншин у будь-що-будь національно розмаїтій Україні. До такого покрою політичної чесности належить і В. Ющенко, в якого любов до України – справжня, міцна, з'ясована ще у молодості, коли він, мандруючи полями, збирав черепки Трипільської давности та зупинився біля зарослого пограничного каменя з написом з однієї сторони – Австрія, а з другої – Росія. Тоді В. Ющенко кинув міцний виклик: а де ж Україна?

Ця Україна, яку ще треба зміцнити, вичистити від ментальної спадщини СССР, від національного знецінення, економічних злиднів, від тиску нових олігархів. Закон існує, але не є чинний, не у дії. При тому громадянство України є розложене на екстремні категорії: а) національні патріоти, б) послідовні комуністи; в) люди розчаровані, максимально зубожілі, обізлені на олігархію, з недовір'ям до кожного та байдужо-пасивні, які усе ж Україну, як державу, приймають, за умови точно виплачуваних пенсій, платень і твердого „порядку", який був за СССР. Для такого внутрішньо неспаяного громадянства України потрібно президента, в першій мірі, зі спроможністю лібералa, який зуміє сполучити усіх у творчу цілість, допоможе узгіднити зі собою той екстремний социюм України, де російська етнічна меншина ще продовжує свій мовний колоніяльний статус СССР спільно з безперервними підшептами Москви.

І саме „Наша Україна" В. Ющенка – це задум такого ліберального балянсу зі спрямуванням найздоровіших відрухів із нутра нації. „Наша Україна" знайшла спільну мову з Юлією Тимошенко (екстреміст), Петром Симоненком (комуніст-ортодокс), Олександром Морозом (соціяліст „з людським обличчям") та з розчленованим Народним Рухом проти авторитаризму Л. Кучми. Отже, „Наша Україна" задумана як ліберальний чинник, який зблизить різні погляди (консервативні і екстремальні), зблизить розпорошене громадянське суспільство України в менталітет національної „нашости", видвигне те, що всіх єднає, а не те, що роз'єднує.

Відчувається надія на таку „огуманену" Україну за президентським шансом В. Ющенка. Саме В. Ющенко, як ліберал, що не має аґресивних амбіцій, може видобути з різности категорій „Нашої України" насамперед терпимість членів між собою, компроміс з узгодженням прицілів та сподівань, приборкання амбіцій на користь одного, спільно схваленого кандидата, з яким поєднуються наші надії на президентські вибори 2004 року.

США випускає новий 20-доляровий банкнот

ВАШІНҐТОН. – 9 жовтня 2003 року входять до обігу 20-долярові банкноти США нового зразка з посиленими елементами захисту та світлим кольоровим тлом. Федеральна резервна система США починає розповсюджувати нові 20-долярові банкноти через комерційні банки Сполучених Штатів. Запровадження нового дизайну є частиною постійної праці, скерованої на випередження технологій підроблювання американської валюти. Після випуску банкнот нового зразка старі залишатимуться в обігу.

Використання цифрових технологій фальшивомонетниками

Зміна дизайну долярів в кожні 7–10 років дозволить США бути на крок попереду фальшивомонетників. Протягом кількох наступних років після випуску 20-долярових банкнот з'являться оновлені 50- та 100-долярові купюри. Питання про зміну дизайну 10- та 5-долярових банкнот залишаються на стадії розгляду, а введення нових зразків в 2- та 1-долярових банкнот не плянується. Фальшивомонетники усе частіше вдаються до найновіших цифрових методів, які полегшують та здешевлюють процес виготовлення фальшивих купюр. За даними Секретної служби США, у 1995 році за допомогою цифрових технологій було виготовлено усього один процент виявлених підроблених купюр. У 2002 році ця цифра зросла майже до 40 відсотків. Тим не менше, загалом виготовлення підроблених американських банкнот вдається утримувати на низькому рівні. За останніми даними, частка фальшивих доларових купюр у світовому обігу складає 0,001–0,002 відсотки, тобто 1–2 банкноти на кожні 10 тисяч купюр.

Елементи захисту

• Новий дизайн 20-долярової банкноти зберіг три основні елементи захисту, запроваджені наприкінці 90-их років. Вони дозволяють легко перевірити справжність банкноти.

• Водяні знаки – розмиті контурні зображення, які повторюють портрет. Водяні знаки є специфічною властивістю паперу; їх можна побачити, подивившись на купюру проти світла, з обох сторін.

• Захисна смужка – її також буде видно, якщо дивитись на банкноту проти світла, з обох сторін. Це вертикально вкраплена в купюру пластикова смужка, на якій можна розглядати слова „USA TWENTY" (США ДВАДЦЯТЬ) та маленький прапор США.

• Типографська фарба, завдяки якій цифра „20" у правому нижньому куті лицьової сторони купюри змінює колір з мідного на зелений при зміні кута зору. Ця зміна кольору на новій 20-долярій банкноті проявляється яскравіше. Оскільки фальшивомонетникам важко відтворити ці елементи захисту, вони часто і не намагаються цього робити, розраховуючи на те, що касири та прості громадяни не будуть уважно перевіряти гроші.

Новий колір грошей

Найпомітніша зміна у дизайні 20-долярової купюри – це світлі відтінки зеленого, персикового та блакитного кольорів, додані до тла банкноти. Банкноти різної вартости будуть відрізнятися кольором, що полегшить їх розпізнавання, особливо для людей з поганим зором. Незважаючи на те, що споживачі не повинні покладатися на колір, перевіряючи справжність купюри (для цього їм слід пересвідчитися у наявності вищевказаних елементів захисту), додаткові елементи дизайну у вигляді різних кольорів ускладнюють підробку грошових знаків. Розмір нових купюр залишається незмінним, на них буде збережено такий самий, проте дещо збільшений портрет президента Ендрю Джексона на лицьовій стороні та зображення Білого дому на зворотній стороні. На 20-долярові банкноти буде нанесено фонове зображення орла синього кольору, а також орла та щита кольору „зелений металік" праворуч від портрету.

За матеріялами ЗМІ

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Століття українців - в журавлиному ключі

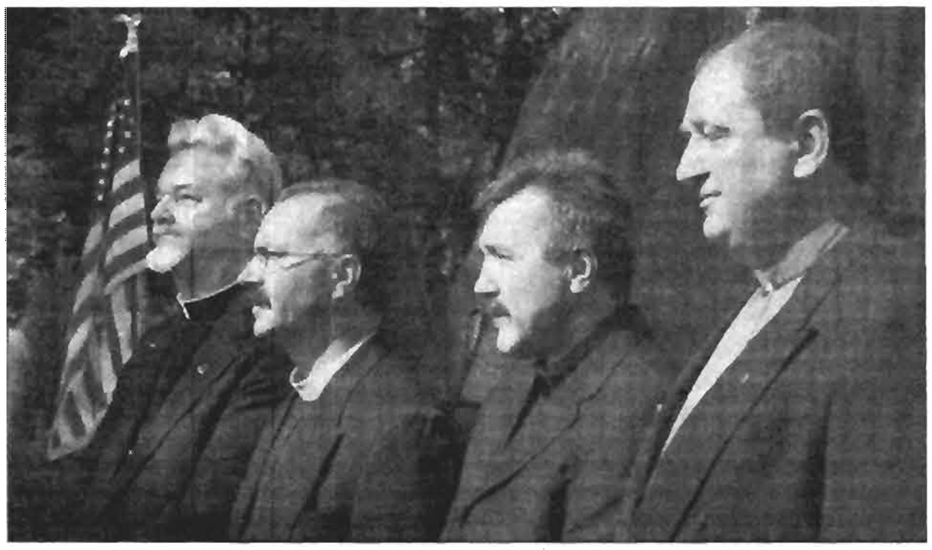
Роман Куціль

РОЧЕСТЕР, Н. Й. – Понад 25 тисяч українців проживають нині в Рочестері. 20 вересня сотні мешканців і гостей цього міста були свідками унікальної події – завершення святкування 100-ліття поселення українців в околицях Рочестера – тирічної програми, кульмінацією якої стало відкриття монумента та меморіяльного парку на терені містечка Айрондеквайт. Урочистості перетворилися у незабутнє дійство, в якому, завдяки ведучим Лідії Джус та Наталії Шульзі, взяли участь присутні.

Духовним початком свята стала молитва, промовлена Єпископом Василем Лостеном. Після молитви прозвучали гимни України та США. Мовчанкою була вшанована пам'ять поколінь, що відійшли у вічність, та жертв 11 вересня 2001 року. З привітальним словом від ювілейного комітету до присутніх звернувся його голова Роман Куціль.

Серед почесних гостей свята були Єпископ Василь Лостен, духовні отці греко-католицької та православної церков, пастори церков християн віри євангельської (п'ятдесятників), сенатори від штату Ню-Йорк Майкл Ф. Нозоліо та Джеймс С. Алесі, голова міста Айрондеквайт Дейвид Шанц, багато інших державних урядовців.

Монументальний пам'ятник урочисто передали голові міста Дейвидові Шанцові як дарунок від української громади. Автором пам'ятника є скульптор з Торонто Олег Лесюк. Виготовлено пам'ятник в Торонто у ливарні „MST Bronze Ltd". (власник – Мирослав Трутяк) та в компанії „Smith Monument Ltd" (власник – Андрій Латишко). Благоустрій площі забезпечили місцеві компанії під орудою Олександра Левчука та Енді Соболевського. Виконані у граніті права і ліва частини пам'ятника символізують Україну і Америку. Карбування на каменях – це драматичні хвилі людських потоків до омріяної мети. Їх динамічний напрямок спрямовує увагу глядача на центральну бронзову композицію: три журавлі, як символ сімейного осередку – мати, батько і дитя. Політ цей журавлиний – не кудись у невідомість, а стрімко вгору, до вершини, до неба, де найвища суть. Тріо журавлів – відображення триєдиного начала у його цілості, спадкоємності і незнищенній вічності. Лише три птиці, а за ними – чи не вся українська еміґрація у журавлиному ключі...

Владика Василь Лостен, о. Кирило Анджелов, о. Ігор Креховецький та о. Януш Єдриховський під час відкриття пам'ятника.

Символічно, що до підніжжя пам'ятника були покладені квіти від представників усіх 4-ох „хвиль" столітньої еміґрації. Зворушила присутніх поезія д-ра Христини Гошовської, присвячена цій ювілейній події. Створення пам'ятника – великий творчий успіх автора і неоціненна заслуга ювілейного комітету, серед, яких – президент „Trident Precision Mrg" Нік Юськів, сенатор Джеймс Алесі, Українська кредитова спілка Рочестеру, духовні та громадські інституції і численні доброчинці, імена яких навічно викарбувані на площі.

Сенатор Майкл Нозоліо високо оцінив щойно відкритий пам'ятник. Усіх присутніх зворушили його слова, що він гордий носити ім'я свого батька і душу мами, яка є українкою. Теплі слова на адресу українців, зокрема про їх вклад та жертовність в Америці, виголосив основний промовець на святі сенатор Джеймс Алісі. Свій виступ він закінчив українською мовою: „Слава Україні!". Були зачитані привітання від Президента США Дж. Буша, Митрополита Константина, сенатора Гіларі Клінтон, конгресменів Томаса Рейнолдса, Луїзи Слотер, Джеймса Волш, губернатора Джорджа Патакі, а також від Посольства України в США.

Через 100 років нащадки дістануть символічну капсулу з посланням від 2003 року і згадають тих, хто був творцем та свідком унікальної події.

Богдан Грабовецький

Громадський комітет готує відзначення 70-ліття Голодомору

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Представники 34 товариств і організацій Філядельфії ввійшли до складу громадського комітету з вшанування жертв Великого голоду 1932–1933 років в Україні. Працею комітету цікавиться і часто бере участь в засіданнях Митрополит Стефан Сорока.

На фото: члени комітету (сидять зліва): М. Борецький, Л. Сілецька, І. Кушнір, о. П. Волянський, Митрополит Стефан Сорока, У. Мазуркевич (голова), Б. Захарчук і М. Нич, (стоять зліва): В. Сімків, Б. Тодорів, І. Крих, В. Риндич, Х. Прокопович, І. Яворський, О. Гевка, П. Гурський, Д. Кульчицька, С. Патриляк, Л. Стеблій-Дідаш, С. Гавриш, І. Праско, М. Білик, М. Пришляк і П. Клюк.

Методій Борецький

Відзначили день народження церкви

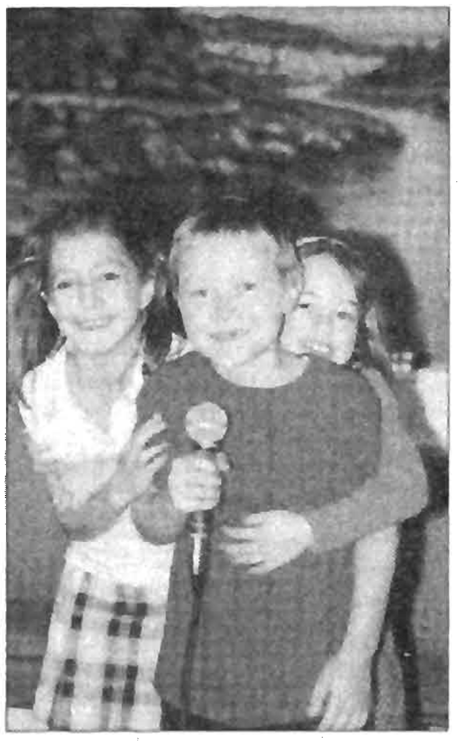
ЮНІОН, Н. Дж. – 11-12 жовтня громада Української євангельської церкви відзначила 62-гу річницю від її заснування. На святковому Богослуженні виголосив проповідь пастор Фред Смольчук, який заснував церкву у 1941 році, місіонери Ненсі і Джері Суржени показали відеофільм про своє служіння в Україні, серед молодих співаків особливе схвалення мав шестирічний Джонатан Шуствал.

На свято прибули численні гості з інших громад. Багато з них підтримує благодійну і просвітницьку діяльність церкви. Зокрема на ведення християнської радіопрограми „Відвертість" на каналах Українського радіо того дня було зібрано понад 8 тисяч долярів. Відбувся також святковий обід.

Н.Н.

Засновник церкви пастор Фред Смольчук (крайній зліва) серед учасників свята.

Наймолодший співак Джонатан Шуствал з подружками.

Веселі куховарки.

Юрій Луговий про фільм „Береза Картузька"

МОНРЕАЛЬ. – Член Академії канадської кінематографії і телебачення Юрій Луговий, який живе в місті Монреалі, завершує працю над документальним фільмом про горезвісний польський концентраційний табір в Березі Картузькій між 1934-1939 рр., в якому було ув'язнено, без належної правової процедури, тисячі українців, що було прямим порушенням Конституції Польської держави. Це перший фільм про Березу Картузьку, побудований на автентичних фотографіях, документах, архівному матеріялі та свідченнях в'язнів і свідків Берези Картузької. Фільм є першою частиною трилогії „Україна під трьома окупантами". Фільм зосереджується на переслідуваннях польською владою українців Західньої України, яка між двома світовими війнами опинилася в межах Польщі. За свої фільми Юрій Луговий має ряд міжнародних відзначень, а найбільше він відомий за свою працю над фільмом „Жнива розпачу" про голод в Україні 1932-33 рр. Кілька років тому він випустив фільм „Свобода дорогою ціною" про інтернування в концентраційних таборах Канади понад п'яти тисяч українців, що прибули до Канади з українських земель Австро-Угорщини. Крім документалістики, Ю. Луговий також працював над художніми й документально-художніми англомовними фільмами „Ганегсатаке: 250 років опору" („Khanehsatake: 250 Years of Resistance"), „Статистки" („Show Girls"), „Каміння у Віскей Тренч" („Rocks at Whiskey Trench") і „Гонитва за бомбою"(„Race for the Bomb"). Розмову з ним мала Франя Пономаренко.

– Ви завершуєте працю над фільмом про Березу Картузьку. Що спонукало Вас зробити цей фільм?

– Мій батько був в'язнем у Березі Картузькій. Ще в дитинстві я часто прислухався до його розмов з приятелями, які також були в'язнями цього табору. Вони розповідали про знущання, які їм довелося там пережити. Їх розповіді назавжди запам'яталися мені. Я вирішив зробити фільм про цих людей. Досвід мого батька та інших в'язнів табору став для мене першоджерельним матеріялом.

– Як Ваш батько опинився в Березі Картузькій?

– Ув'язнення мого батька треба вкласти в контекст напружених стосунків, що існували в Польщі між українцями і польським урядом з його репресивною пацифікацією, насильницьким асимілюванням українського населення та нищенням українських православних церков. Польща посилювала свою антиукраїнську політику, що завершилась арештами української інтелігенції, зокрема мого батька, який після юридичних студій одружився й оселився у Бродах. Це було в 1938 році. Батько мав домовлення з місцевим адвокатом працювати безкоштовно в його канцелярії протягом двох років, а щоб вижити, мої батьки відкрили крамницю овочів. Біля їхньої крамниці була така ж сама крамниця, власником якої був поляк, і його підприємство почало підупадати. Той поляк зробив донос на батька із заздрости. Одного дня батька заарештували й повезли до Берези Картузької. Це сталося влітку 1939 року. Того дня заарештували також 17 інших мешканців Бродів. Поліція розшукувала членів українського підпілля – ОУН, а також польських, еврейських, білоруських й українських комуністів. Щоб створювати незгоду і внутрішні конфлікти між в'язнями, в Березу Картузьку засилали теж злочинців різних національностей.

Українців в'язнили в Березі Картузькій з метою „перевишколити" їх, навчити не противитися полонізуванню українців, не чинити опору польському урядові.

– Ви згадали, що в Березі Картузькій були в'язні різних етнічних груп. Яка група переважала в таборі?

– Це залежить від року. До 1939 року більшість становили українці. В 1934 році в таборі було приблизно 250 осіб, а в вересні 1939 року 8-10 тисяч, більшість з яких були українці.

– Яка історія фільму?

– В Монреалі жили два колишні в'язні – Ярослав Пришляк, який був ув'язнений у 1935 році, та Адольф Гладилович, який попав у Березу Картузьку в 1939 році В них знаменита пам'ять і їхні розповіді надзвичайні. В США я віднайшов Дем'яна Кордубу, але, на жаль, він був уже похилого віку і його було дуже важко розуміти. У фільмі виступає п'ятеро свідків, і їхні розповіді вражаючі. В Білорусі я віднайшов трьох інших свідків, котрі в дитинстві бачили, як в'язнів били. Я також віднайшов у Фльориді деяких, що залишилися живими, одним з них був Богдан Дейчаківський. Після фільмування цих розмов я був певний того, що таки можна буде зробити фільм про цей табір. Але для цього я мусів відвідати місце розташування Берези Картузької та архіви в Варшаві і Львові. Влітку 2001 року я поїхав на місце табору, яке тепер в межах Білорусі. Зі мною був історик з Польщі Роман Висоцький, який також ніколи не бував у цьому таборі, хоча був ознайомлений з його історією. Нам було приємно співпрацювати, і нас зблизило намагання відтворити у своїй уяві важкі переживання в'язнів. Я дуже вдячний за

(Закінчення на стор. 21)

Зустрічі на Фльориді

(Закінчення. Початок в ч. 41)

Атанас Кобрин, громадський кореспондент місцевої газети, в якій він щотижня має свій розділ, присвячений подіям життя українців Норт-Порту і Україні. Він вже описав чар прикарпатських сіл, розповів про Шевченка і Франка, золотоверхий Київ, астронавтів українського походження. Окремі теми таких публікацій - Великий голод в Україні, битва Першої дивізії УНА під Бродами, візита Патріярха Філарета, якого в червні нинішнього року приймали Раїса і Валентин Кохни. У липні 1997 року „Свобода" писала: „Атанас Кобрин, будучи уродженцем України та свідомим своїх завдань поза її межами, вже понад рік має свою тижневу колонку в місцевій газеті „Норт Порт Сан Гералд", в якій ширить правду про Україну". В Іраку тепер перебуває на військовій службі син Катерини і Атанаса Кобринів - капітан Ігор Кобрин, член 130-го відділу УНСоюзу. Про воєнні будні капітана та інших вояків теж повідомляє в газеті Атанас Кобрин.

Атанас Кобрин

– Я намагаюся поряд з інформацією про життя місцевої української громади подати якісь історичні відомості про Україну. І так – щотижня. З приводу кожної події розповідаю читачам якусь новину про Україну.

У нас є велика група дивізійників, але не організована, немає тут станиці, тому що ми усі належимо до інших станиць. Я, наприклад, до нюйоркської. Проте ми тут два рази на рік проводимо збірки на Товариство „Броди – Лев" і на інвалідів. Коли я жив у Бафало, теж це робив, але не сам, бо там були станиці, а тут – одні старі, інші – криві, то сам це роблю. В сусідній церкві Володимир Король збирає... Я належу до Першої дивізії УНА, але з тих вже розбитків, бо 16 років тоді мав. Крім нас, тут є станиця ч. 40 Українських американських ветеранів, де працює ветеран корейської війни Роман Лазор. На свята ветерани усіх об'єднань приходять з відзнаками, прапорами, дуже урочисто.

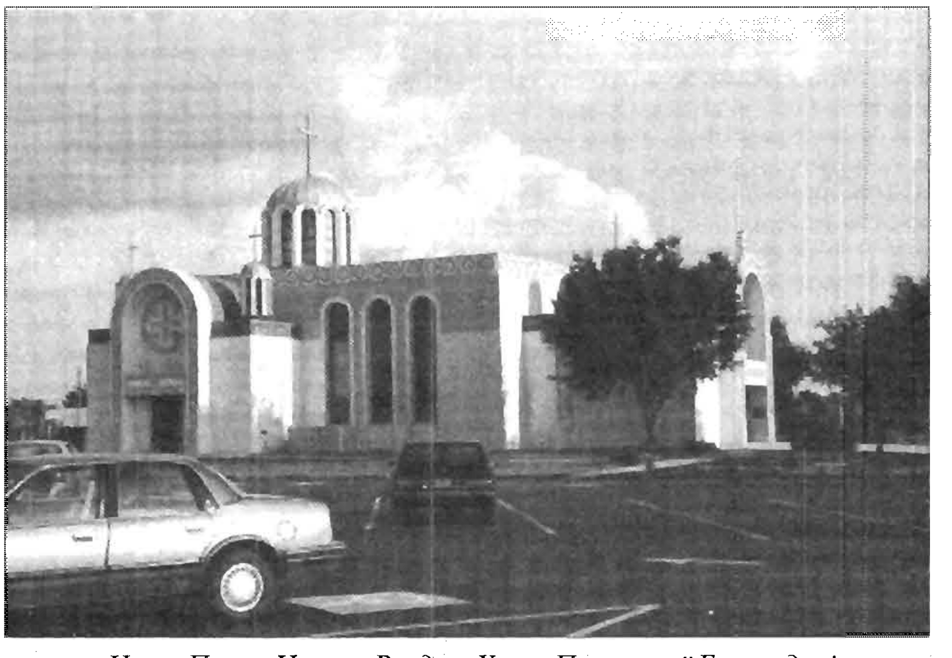
Минулого літа відзначила новосілля в своєму молитовному домі Українська баптистська церква в Норт Порті. На свято приїздив з Філядельфії президент Об'єднання євангельських християн-баптистів д-р Іван Ковальчук. Євангелисти-п'ятдесятники відвідують Слов'янську церкву, де 80 відсотків вірних становлять українці. Розповідає єпископ Української церкви євангельських християн-п'ятдесятників Микола Мельник:

– Я тут не так давно, два з половиною роки. Уся моя родина тут поселилася. Маємо вже одружених дев'ятеро дітей: 6 дочок і три сини, які тут живуть. Маємо 21 внука. Ось уже і першу правнучку чекаємо. Ми належали до Слов'янської п'ятдесятницької церкви, але вийшли з неї заради того, щоб більше зайнятися місіонерською працею. Українці мають бажання мати Українську п'ятдесятницьку церкву в Норт-Порті. У Слов'янській церкві – 320-330 членів, серед яких близько 80 відсотків – українці. Далеко не всі розуміють російську мову, якою правлять у церкві. Особливо діти, які вже виросли англомовними. Враховуючи, що в Норт Порті проживає понад 3 тисячі українців – православних, греко-католиків, протестантів і позацерковних людей, ми після вивчення громади міста, її традицій, після знайомств і бесід з поважними представниками інших українських церков, зі священиками, відвідання Служб Божих, переконалися, як маємо діяти. Ми полічили, що на відправах буває разом близько тисячі осіб, а де ж ще дві тисячі? Може, вони сумують, може їм бракує чогось у житті? Також нас непокоїть, що молодь, яка сюди приїхала, з часом загубить рідну мову, а наші діти й онуки взагалі не будуть знати, хто вони є, звідки вони походять, де їхнє коріння. Америка приймає всіх, допомагає усім і ми дякуємо Богові за Америку, але маємо зберігати тут свою ідентичність. Поперше, українці легко шукають одне одного – на вулицях, в крамницях, на березі, коли чують рідну мову, то озиваються, підходять... Подруге, тут є добре організований український осередок, який не поділяє, а об'єднує, бо усі ми, католики, православні, протестанти, передовсім – українці. Тому ми домовились зі священиками взаємно допомагати. Разом відзначаємо Шевченкові свята, річниці Незалежности... На Фльориді живе близько 17 тисяч українців. Маємо взаємини з Україною. Радо вітав я тут віце-президента Біблійного товариства д-ра Дмитра Степовика, з яким ми плідно працювали понад 10 років в Києві. А також Патріярха Філарета, з яким перебуваю в приязних взаєминах. У нас розроблені певні програми, які ми послідовно втілюємо. Щонайперше, винайняли приміщення колишнього яхт-клюбу, в якому розмістився наш духовно-освітній центр. Сюди прийдуть дорослі, молодь і діти, щоб разом провести час у спілкуванні рідною мовою, прилучитися до Слова Божого, навчитися корисного і вічного. Будемо зберігати на Фльориді українське життя.

Єпископ Української євангельської церкви (п'ятдесятників), д-р богослов'я Микола Мельник

Левко Хмельковський

Норт Порт. Церква Входу в Храм Пресвятої Богородиці

Виставка матеріялів про Великий голод – безкоштовно

Комітет з відзначення 70-річчя Великого голоду в Україні, що діє при УККА, повідомив, що 750 оплачених експозицій „Забуттю не підлягає" від липня розміщені по всій Україні. Щоденно їх оглядають тисячі людей.

Комітет замовив і оплатив невелику кількість експозицій українською і англійською мовами. В листопаді українство в Америці буде відзначати 70-ту річницю Голодомору, і ті громади, які хочуть одержати безкоштовно експозицію з 54-ох великих картин в кольорах, можуть звертатись до комітету.

Бажаючі одержати експозицію мусять оплатити тільки кошти пересилки з України до Америки – 94 дол. Просимо зголошувати замовлення не пізніше 25 жовтня. З огляду на малу кількість експозицій, їх одержать ті, хто перший зголоситься.

Телефони для замовлення: J. Burtyk (973) 779-4063. Електронна пошта: j.burtyk@wordnet.att.net. Борис Потапенко – тел.: (586) 757-7910. Електронна пошта: bpotapenko@earthLink.net

Чеки писати на: „UAFF – Memorial" і висилати на адресу: P.O. Box 255, Cooper St. P.O. New York, NY 10276-0255.

Іван Буртик
Борис Потапенко

Інтернетова енциклопедія України

Уявіть собі, що величезні інформаційні ресурси, які містять докладні і правдиві відомості про Україну та українців, доступні кожній людині в усіх куточках світу. Уявіть собі, що студенти в Азії, які вивчають світову історію, чи американські журналісти, які проводять дослідження для статті про Східню Европу, або европейські дипломати, які отримали дипломатичне призначення в Україну, можуть просто ввімкнути свої комп'ютери і моментально отримати доступ до понад 20,000 докладних статтей і енциклопедичних довідок про Україну, її історію, народ, географію, суспільство, економіку, діяспору та культурні надбання. Таке чудове джерело інформацій про Україну і українців вже стає реальністю завдяки зусиллям групи спеціялістів, які працюють над проєктом „Інтернетової енциклопедії України" (ІЕУ) в Торонтському бюрі Канадського Інституту українських студій. Коли цей проєкт буде завершеним, ІЕУ буде найповнішим і найбільшим англомовним джерелом інформацій про нашу спадщину в усій мережі Інтернету.

У першій фазі розвитку ІЕУ базуватиметься на матеріялах 5-томного видання „Encyclopedia of Ukraine" (University of Toronto Press, 1984-93). Однак база даних ІЕУ буде постійно розширюватися і усучаснюватися, в наслідок чого ІЕУ буде новим, досі недоступним інформаційним джерелом. Тисячі географічних карт, фотографій, ілюстрацій, таблиць, графічних і авдіо-матеріялів супроводжатимуть статті в ІЕУ, роблячи їх цікавішими і привабливішими для користувача.

Від часу започаткування проєкту в 2001 році група на чолі з Романом Сенкусем (виконавчим редактором) та д-ром Марком Р. Стехом (менеджером проєкту) успішно завершила кілька важливих етапів праці. Зокрема вже завершене програмування, і сторінка ІЕУ функціонує за адресою www.encyclopediaofuk-rain.com. Понад 800 статтей вже доступні на сторінці ІЕУ, і користувачі Інтернету можуть отримати інформації на такі теми, як: „Чорне море", „Козаки", „Іван Франко", „Київська Русь", „Іван Мазепа" та багато інших. Щодня редактори ІЕУ пишуть, редагують і усучаснюють енциклопедичні статті. Проте швидкість, з якою інформація поступає на сторінку ІЕУ, залежить від фінансового забезпечення проєкту. Допоможіть створити авторитетне, правдиве й вичерпне англомовне джерело інформації, яке буде представником України та українців у світі!

Всі жертводавці з Канади та США отримають посвідки для прибуткового податку і листи подяки. Чеки з пожертвами (виписаними на: CIUS – Encyclopedia of Ukraine) пересилайте на адресу:

CIUS – Encyclopedia of Ukraine, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2E8. Tel.: (780) 492-2972; fax: (780) 492-2972; e-mail:cius@ualberta.ca

КІУС

УКРАЇНА І СВІТ

Конґрес українських істориків

В президії конґресу

17-18 вересня відбувся ІІ Міжнародний конгрес українських істориків „Історична наука на сучасному етапі розвитку", ініціятором проведення якого стало Українське історичне товариство (УІТ). Конгрес привітали ректор Кам'янець-Подільського державного університету проф. Олександер Завальнюк, д-р Любомир Винар – президент УІТ, голова Світової Наукової Ради при СКУ та Історичної секції УВАН в США, д-р Станіслав Кульчицький – заступник директора Інституту історії України НАНУ, Микола Плав'юк – останній президент УНР в екзилі, д-р Микола Мушинка – голова НТШ у Словацькій республіці, д-р Олександер Домбровський – голова Секції античної історії УВАН у США. Прозвучали привітання від д-ра Аркадія Жуковського (голови НТШ в Европі), д-ра Марка Павлишина (голови НТШ в Австралії), д-ра Асі Гумецької (президента Української Американської асоціяції університетських професорів), д-ра Альберта Кіпи (діючого президента УВАН у США та ректора УВУ), д-ра Олега Романова та д-ра Олега Купчинського (президія НТШ в Україні). Відбулися урочисте відкриття меморіяльної таблиці митрополита Івана Огієнка, який був першим ректором університету, відзначення грамотою Почесного члена УІТ д-ра Олександра Домбровського за заслуги перед українською історичною наукою, презентація нових видань УІТ– праць Любомира Винара, Людмили Сакади, С. Папа, сьомого тому серії УІТ „Грушевськіяна".

На конґресі працювало 48 секцій та підсекцій, на яких виступило понад 400 дослідників з актуальних проблем сучасної української історіографії та дослідження історії України в чужій історичній науці, розвитку української історичної науки в діяспорі, персонології, джерелознавства, методології та методів історичних дослідів, проблем ментальности та духовного життя населення України, культури, освіти, церкви, міжнародних взаємин України, голодоморів та інших форм етноциду українського народу тощо. Велике зацікавлення викликали „круглі столи" з тем розвитку української історичної науки в діяспорі, 40-річчя Українського генеалогічного і геральдичного товариства. Вирішено опублікувати матеріяли конгресу в чотирьох томах.

Алла Атаманенко
Кам'янець -Подільський

Іспит на громадянську зрілість

КИЇВ. – Сьогодні, напередодні четвертого Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, коли маємо таке порозуміння і добру співпрацю з Міністерством освіти і науки, майже не віриться, що на самому початку, три роки тому, усе починалося так непросто і з такими перепонами. Але минув час – і конкурс з української мови став невід'ємною частиною життя школярів і студентів, значні нагороди нині сприймаються як велика і приємна віддяка конкурсантам за добрі знання рідної мови, а постать мецената і підприємця з Канади Петра Яцика стала взірцем того, як по-справжньому треба любити Україну. Все стало на свої місця. От тільки трохи сумно у ці осінні дні від того, що його немає поряд з нами.

Цей великий українець одійшов у вічність у листопаді, і кожен старт нового конкурсу 9 листопада, в день Української мови і писемности, ніби день його пам'яті. Всім своїм життям він учив нас, як треба любити рідну землю і рідну мову.

Петро Яцик не був ані вчителем української мови, ані науковцем, ані письменником. Він був будівельником. Заробляв гроші, дуже багато грошей і витрачав їх також дуже багато на те, що вважав за найпотрібніше. Для нього найголовнішим у житті була рідна Україна, її історія і її мова. Можна порахувати, скільки мільйонів він витратив на освіту, на багатотомне англомовне видання „України-Руси" Михайла Грушевського, на … Цей список буде досить довгим. Але улюбленою справою Петра Яцика став конкурс з української мови, і приніс йому чи не найбільше втіхи. Адже він побачив власними очима, що не так усе безнадійно, і якщо взятися, якщо зібрати гурт однодумців і мати кошти, то можна багато що змінити.

І результати ми сьогодні вже бачимо. 200 тисяч конкурсантів у першому конкурсі, 5 млн. у другому і понад 5 млн. у третьому. Вірю, що четвертий об'єднає під своїми прапорами ще більше молоді, адже окрім навчальних закладів міністерства освіти і науки до конкурсу вже долучилися навчальні заклади інших міністерств - оборони, транспорту, охорони здоров'я…

9 листопада цього року у селі Верхнє Синьовидне Львівської області, на батьківщині Петра Яцика, стартуватиме четвертий конкурс. Цього дня тут буде дуже людно, приїде чимало гостей, уся українська преса висвітлюватиме цю знаменну для України подію. І знову за парти сядуть мільйони дітей і студентів, аби написати диктант з рідної мови. А точніше – скласти ще один іспит на громадянську зрілість.

За довідками і в питаннях фінансового сприяння конкурсові можна звертатися до Освітньої фундації ім. Петра Яцика: Petro Jacyk Education Foundation, 5080 Timberlea Blvd., #202, Missi-ssauga, ON, L4W 4M2 Canada, тел.: (905) 238-0467, факс: (905) 625-8445

Валентина Стрілько,
президент Міжнародного освітнього фонду ім. Ярослава Мудрого

Барви української духовности

КИЇВ. – На Міжнародний культурологічний симпозіюм „Українська ікона. Іконописне мистецтво діяспори" приїхали 20 художників і реставраторів, науковців і представників духовенства. Всіх їх об'єднала любов до України та сакрального мистецтва. Вони відвідали київські храми та музеї, ознайомились з архітектурними пам'ятками. Вітання учасникам симпозіюму, яке надіслав Президент України Л. Кучми, зачитав віце-прем'єр Дмитро Табачник в Палаці мистецтв „Український дім" на урочистому відкритті. Справжнім дарунком для присутніх стала виставка давніх історичних ікон України (XVI – XVIII ст.) зі збірки колекціонера Ігоря Понамарчука „Pater Noster".

Протягом чотирьох днів учасники обмінялися досвідом, дискутували про наукове значення, мистецьку цінність і богословський аспект ікон, ознайомили громадськість зі своїми творами, подивилися доробок вітчизняних майстрів. На виставці художників-іконописців української діяспори „Дорога до дому", що відбулася в ґалерії мистецтв Національного університету „Києво-Могилянська академія" привернули увагу багатьох присутніх твори Мар'яни Саварин з Канади „Тайна вечеря", „Святий Василій", „Вишгородська Богородиця", ікони українських мистців з Канади Якова Креховецького, Віри Лазарович-Сеньчук, Богдана Головацького та інших. Серед представлених робіт вирізнялися своєю яскравістю й органічною єдністю твори доктора історії та богослов'я Дмитра Блажейовського з Італії. Священик і науковець почав вишивати ікони після того, як вийшов на пенсію. Наприкінці симпозіюму відбулося урочисте нагородження його учасників – майстрів іконопису з Канади, Франції, Бразилії, Італії, які отримали грамоти й подарунки від міністерства культури та мистецтв України, Київського міського голови, Української Всесвітньої Координаційної Ради, інших державних і громадських організацій.

Світлана Остапа

Дмитро Блажейовський з вишитими іконами

Українська школа – вимога часу

Р.Л. Хомяк

КИЇВ. – Ці закриття українських шкіл на півдні України так нагадують десеґреґацію університетів на півдні Сполучених Штатів у 1960-их роках!

Тут є і верховенство місцевого самоврядування, і звичаї місцевого населення, і протистояння далекої центральної та місцевої влад, і неприємності для високих державних урядовців, і бажання місцевих популістів сподобатись галасливим місцевим виборцям, і загальна тупість цього популізму, і...

Ні, українських шкіл поголовно не закривають; навіть де-не-де відкривають чи обіцяють відкрити, а деякі російськомовні „перепрофільовують". Але резонансні випадки резонують: останнім часом в Донецьку. Резонансу донецькій школі ч. 36 (у все ще Ленінському районі міста) додало й те, що головний „дон" Донецька нині керує урядом у Києві і він опинився у невигідній ситуації через впертість своїх донецьких колеґ. Прем'єр-міністер Віктор Янукович, який на новій посаді публічно користується державною мовою, не зумів врятувати 36-ту школу у своєму місті, навіть за умов, що російськомовні батьки вимагали зберегти школу, щоб їхні діти могли оволодіти українською мовою.

Але там, в Донецьку, батькам міста ще сняться сни, коли без знання російської кар'єри не зробиш. А пригадуєте, як наші Орвіли Фобуси і Джорджі Волеси закутувались конфедеративними прапорами і намагались спинити проґрес? А при тому творили неприємності для молодого Президента Джона Кенеді, який на початку своєї керівної діяльности обіцяв „зрушити країну"?

Коротко кажучи, ситуація болюча. В індустріяльному Донецьку 1 вересня місцева влада не відкрила 36-ту школу, яка була україномовною, хоч сам прем'єр-міністер Віктор Янукович, якого політична і ділова база знаходиться в Донецьку, вже кілька місяців до того переконував місцевих урядовців, щоб вони 36-ту школу не закривали. Та навіть 2 вересня він виступив на телебаченні і запевняв, що 4 вересня діти в 36-ій школі приступлять до занять. Не вийшло. Влада, оперезавшись високими витратами на школу, в якій дуже мало дітей, вирішила закрити її і перевести дітей до іншої школи, де будуть українські кляси.

Все ясно. Бюджетні кошти в „бідній Україні" не можна розтринькувати. Україні треба більше місцевого самоврядування – з цим згідні як серйозні реформатори в Україні,так і закордонні дорадники, наприклад, наші, американські. А це ж рішення місцевих властей. Тріюмф місцевого самоврядування! Місцеві краще знають, що потрібно на місцях, ніж далекі столичні діячі. (Пригадуєте, як у протистояннях на півдні США підносились суверенні права штатів і краще обізнання щодо місцевих бажань і звичаїв?).

Виглядає, місцеві таки не розуміють, що в країні відбувається. Серед донецьких батьків, які хотіли, щоб їхня школа діяла, були російськомовні українці і етнічні росіяни. Вони зрозуміли, що майбутній успіх їхніх дітей в Україні зумовлений знанням української мови. Адже в той час, коли місцеві керівники вперто не хотіли слухати столичних колеґ, перший віце-прем'єр-міністер Микола Азаров, етнічний росіянин, родом з Калуги (!), таки почав виступати „державною мовою", хоч багато років доводив, що не міг її вивчити (отож, зрозумів, що без знання державної вище в державі не просунешся). А сам прем'єр-міністер Янукович тепер не тільки свобідно володіє українською під час публічних виступів, але, як свідчить його новий помічник, львів'янин Зіновій Кулик, користується українською навіть на засіданнях Кабінету міністрів, де немає телекамер і мікрофонів.

І тут тобі свої „донецькі" таку кашу наварили: усі великі засоби масової інформації, навіть ті, яких не назвеш опозиційними, розписались про халепу з українською школою в Донецьку. І то саме тоді, коли опитування показали зріст популярности В. Януковича серед виборців, а вибори ж (президентські) не за горами.

А ще до Донецька прибула делеґація на чолі з віце-прем'єром з гуманітарних питань, Дмитром Табачником, який не тільки свобідно володіє українською мовою, але й не приховує своїх політичних амбіцій. І д-р Д. Табачник, заслухавши фіскальні арґументи місцевих властей, визнав, що закриття школи з малою кількістю учнів – правильне. (Його виступ на телебаченні напевне записаний не на одній касеті, а такі речі опоненти в майбутніх виборчих кампаніях зберігають).

В складі делеґації Д. Табачника був заступник міністра освіти і науки Віктор Огнев'юк. Він заломлював руки і заявляв, що його міністерство „вкрай стурбоване ситуацією, що склалась у загальноосвітніх закладах м. Донецька з навчанням українською мовою, зокрема,закриттям напередодні початку нового навчального року школу І-ІІ ступенів ч. 36".

Далі у своїй заяві для преси віце-міністер вичислив заходи міністерства з метою переконати місцеву владу перевірити це рішення і взагалі взятись за поширення „мережі загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання у цілому". Місцева влада, – пояснив він, – повторно розглянула справу 36-ої школи і не змінила свого рішення, а згідно з законодавством, освіта „належить до повноважень місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування". (І в Алабамі, і в Місісіпі пів століття тому також). Віце-міністер ще заявив, що усі діти з 36-ої школи продовжують навчання державною мовою в інших закладах, і додав, що міністерство разом з місцевою владою візьметься за „невідкладне розроблення обласної програми переходу навчальних закладів на українську мову навчання".

Міністерству доведеться квапитись не тільки в Донецьку. У Дніпропетровську місцеві самоврядувальники цього року також закрили українську школу і, мабуть, в інших заскорузлих місцевостях, але це ще не дійшло до великої преси. Але все це виглядає – як колись, за Союзу, говорили про українську мову – „безперспективним". Знання державної мови в Україні – це вже не патріотизм. Це вимога часу. На телебаченні одна з мам, яка пікетувала закриту донецьку школу, російською мовою говорила, мовляв, батьки вимагають щоб дітей навчали рідною мовою (якої вона сама не знає і це їй не до вподоби). Батьки дітей розуміють, що цієї мови потрібно дітям для майбутньої кар'єри. А „батьки міста" цього все ще не розуміють.

Наприклад, в такому справжньому місті „русской імперської слави", як Миколаїв, діє новий університет ім. Петра Могили. Він – україномовний і престижний. Його заснували, насамперед, як філію Києво-Могилянської академії, миколаївські технарі, які раніше працювали у місцевих, російськомовних, університетах. Їм самим довелось або навчатись, або пригадувати державну мову. Вимога часу.

Місцеві уряди в Донецьку, в Дніпропетровську до цього ще не дійшли. Але дійдуть. Зрештою, вибори не за горами.

Школа має перспективу, але має й потреби

Будинок майбутнього новіціяту у Винниках

ВИННИКИ. – Нещодавно приватна школа під проводом українських Отців-салезіян східнього обряду була визнана Міністерством освіти, а її директором надано право видавати випускникам училища державні дипломи. Ця Технічна школа – Молодіжний центр св. Івана Боска у Львові вибудована фондами Римо-Католицької Церкви Німеччини і передана в заряд оо. Салезіян-українців східнього обряду.

Технічна школа діє вже два роки, тут є курс комп'ютерських наук, що триває один рік; школа для кравчинь (два роки) і столярські курси (два роки). Така школа була програмована для біднішої молоді, щоб, вийшовши з неї державним дипломом в руках, вона могла одразу заробляти собі на „хліб насущний".

Технічне обладнання і професорський персонал – на дуже високому рівні. З огляду на те, що школа має сама добути фонди на своє існування, учні вже під час навчання виготовляють різні предмети на замовлення.

Крім того, при школі існує Молодіжний центр для „аніматорів" та „катехитів". Перші мають пізніше стати рушіями у своїх парафіях в галузі духовности. Другі мають вчити молодших і дорослих Божих правд.

Отці-салезіяни, які обслуговують парафію Покрова Пресвятої Богородиці на вул. Личаківській – це колишня Остробрамська церква польських оо. Салезіян – тепер розбудовують монастир при церкві, як і новіціят у Винниках біля Львова.

Такі об'єкти потребують не однієї гривні (сама школа потребує річно 13.000 ам. долярів для повного утримання), тому запрошуємо всіх, яким лежить на серці доля української молоді, і які бажають допомогти українським Отцям-салезіянам у їх праці на добро молоді, посилати свої пожертви на адреси: Rev. Ewhen Nebesniak Via Boccea 478 00166 Roma Italia або о. Євген Небесняк Церква Покрова вул. Личаківська 159, Львів, Україна-UKraine.

Хто бажав би отримати більше інформації про Отців-салезіян у Львові, з бажанням допомогти їм, може звернутись на електронну пошту: revnibs@yahoo.it

о. Євген Небесняк

У клясі для кравчинь

Нові парафії УПЦ КП на Волині

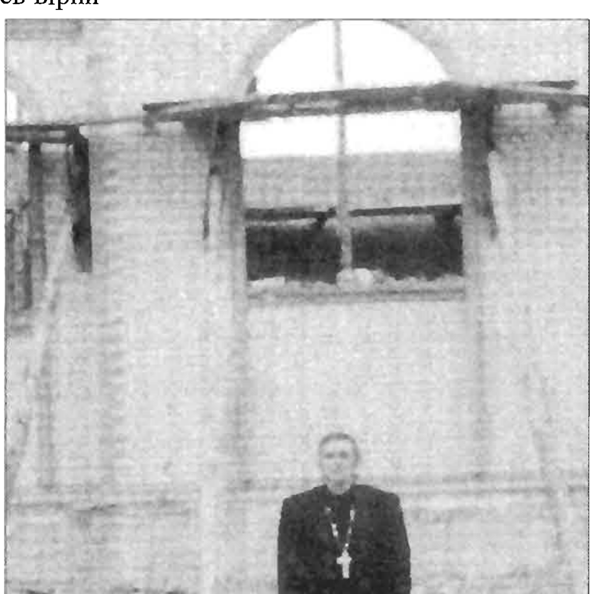
ЛЮБЕШІВ, Україна. – В чотирьох кілометрах від кордону з Білоруссю лежать села Ветли і Невір. Вісім років тому тут було засновано першу на Любешівщині парафію св. Миколая УПЦ КП, настоятелем якої став випускник Волинської духовної семінарії о. Іван Шимків. За недовгий час він підготував тут трьох кандидатів до семінарії, теперішніх священиків – Юрія Устимчука, Миколая Кирилюка та Станіслава Скупейка. Останній став настоятелем храму св. Миколая у Ветлах, але церкву о. Станіслав Скупейко передав московській Церкві в Україні. Натомість оо. Юрій Устимчук і Миколай Кирилюк залишились вірними УПЦ КП.

Юрій Устимчук 1999 року заснував парафію св. Миколая УПЦ КП в селі Невір, долаючи чисельні перешкоди з боку влади і московської Церкви, через рік передав її о. Миколаєві Кирилюкові, а сам при допомозі українців-патріотів заснував парафію в Любешові. Перші дні були нелегкі, але усе ж обладнали приміщення колишньої крамниці під тимчасову церкву і тут на Вознесіння Господнє 2000 року відбулося перше Богослужіння.

Настоятель зі своїми парафіянами розпочали будову нового храму, не стояли осторонь і українці-патріоти з Луцька, які провели збірку коштів на цю будову, відгукнулись земляки Михайло Герець, В. Корець зі США, прийшов на допомогу Патріярх Філарет, інші достойники. Парафія має свій хор, яким керує паніматка Людмила, яка одночасно вдосконалює своє диригентське вміння у Волинській духовній семінарії.

Вже рік як, молодий настоятель заснував нову, вже третю за числом парафію на Любашівщині, в селі В'язівно, і веде будову церкви Успіння Божої Матері. Власним прикладом він готує молодь до пастирського служіння. Чотири роки його помічником у храмах був молодший брат Анатолій Устимчук, який в цьому році став студентом-першокурсником Волинської духовної семінарії.

Володимир Рожко

Священик Юрій Устимчук біля майбутньої церкви в Любашеві

СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ (УГВР)

Президія

Останнім часом виникають численні запитання в справі полк. ВАСИЛЯ КУКА.

У зв'язку з цим пояснюємо:

1. 5 березня 1950 р. в бою з совєтськими органами безпеки, не піддавшись ворогові, загинув у Білогорщі неподалік Львова сл. п. генерал-хорунжий Роман Шухевич (псевда: Т. Чупринка, Р. Лозовський), Голова Генерального Секретаріяту УГВР, Головний Командир УПА і Голова Проводу ОУН в Україні. Його наступник полк. Василь Кук (псевда: В. Коваль, Ю. Леміш) був схоплений совєтськими органами безпеки в 1954 р., ув'язнений в ізоляторах КГБ в Києві і Москві (на Луб'янці) та опісля, в липні 1960 р. звільнений (помилуваний Указом Президії Верховної Ради СРСР).

Після звільнення одержав у Києві помешкання та можливість студій і науково-дослідної праці. Працював в Центральному Державному Історичному Архіві (ЦДІА) і в Інституті історії Академії Наук.

2. В 1960 р. совєтська преса опублікувала його (В. Кука) „Відкритий лист до Ярослава Стецька, Миколи Лебедя, Степана Ленкавського, Дарії Ребет, Івана Гриньоха та до всіх українців, що живуть за кордоном". У тому листі він закликав їх припинити спроби підпільної боротьби в Україні. Серед іншого, він писав, що *„тепер, в час, коли так бурхливо розцвітає життя українського народу ... ,мусить бути очевидним, що при сучасному розвитку суспільного життя і міжнародних політичних відносинах, ідеї і діяльність українських націоналістів не відповідають цілям українського народу і його держави – Української Радянської Соціялістичної Республіки".*

3. Учасники визвольної боротьби – ті, які вже опинилися з довготерміновими засудами в тюрмах і концтаборах, і ті, що продовжували визвольну боротьбу у різних формах, – сприняли факт звільнення В. Кука з ув'язнення, в наслідок його домовлености і співпраці з КГБ, – як відступництво від визвольної боротьби, а особисту й політичну капітуляцію В. Кука як зраду самої державної ідеї самостійности та ідеалів Української Народної Республіки, що їх Москва нищила всіма можливими засобами.

З огляду на викладене вище, незалежно від видатної праці і заслуг В. Кука у революційному визвольному русі до його арешту совєтськими органами безпеки, Президія Середовища Української Головної Визвольної Ради (УГВР) вважає посилання В. Кука на УГВР і його діяльність після липня 1960 р. від імени УГВР, УПА і ОУН безправними і шкідливими.

За Президію Середовища УГВР:

Є. Стахів, Голова

Н. Самокіш, Секретар

Мирослав Прокоп, Член-Основник Української Головної Визвольної Ради (УГВР), Почесний Голова Середовища УГВР

24 вересня 2003 р.

Повернення з забуття

Микола Величківський

КИЇВ. – 9 вересня в Київському політехнічному інституті відбулася небуденна подія – повернення з забуття імені ректора КПІ – Миколи Величківського. Це було справді повернення з тривалого забуття, повернення до нащадків, повернення у Вітчизну. Урочистість ініціювали ректор інституту Михайло Згуровський та родина Миколи Величківського – його онука Ольга Гунчак та її чоловік, відомий історик Тарас Гунчак. Довгий час в Україні були переконані, що Микола Величківський був розстріляний німцями у 1942 році. Але йому вдалося пережити воєнне лихоліття і після тривалих важких мандрів він опинився у США, де помер 1976 року.

На зустріч прийшли викладачі, студенти, представники громадськости та преси. Михайло Згуровський, відкриваючи урочисте засідання, розповів, що у музеї КПІ буде спеціяльний відділ, присвячений постаті М. Величківського. Адже йому випало очолювати одну із провідних вищих шкіл України у складний період – роки Другої світової війни, в роки нищення української науки, її провідних шкіл і кращих кадрів М. Величківський прагнув зберегти наукові надбання і людей.

Оля Гунчак була розчулена увагою до свого діда, котрий водив свою маленьку онуку до школи, котрий навчав її добру і справедливости. Маленька дівчинка навіть не здогадувалася, хто ж насправді її дідусь. У промові вона зазначила, що то велике свято для їхньої родини – повернення в Україну імені Миколи Величківського. Потім виступив Тарас Гунчак, почесний професор інституту. Він розшукав унікальні документи в українських архівах, котрі розповідають про життя М. Величківського і передав їх до архіву КПІ.

М. Величківський народився 1 лютого 1882 року у Житомирі. Батько його був священиком. Микола закінчив Житомирський комерційний інститут, працював у галузі сільського господарства, потім перейшов на викладацьку працю до Кам'янець-Подільського сільськогосподарського та Житомирського інститутів. Протягом кількох років викладав на Воронежчині та в Ростові. Доля привела його до Києва. Після того як німецькі війська зайняли Київ 19 вересня 1941 року, М. Величківський став професором Київського політехнічного інституту.

Київська інтеліґенція сподівалася, що Німеччина принесе їй звільнення від радянського режиму. Було створено Українську Національну Раду, її головою обрано М. Величківського, а першим заступником – Митрополита Андрея Шептицького. М. Величківський починає реорганізацію вищих шкіл. Відновилася діяльність Академії наук, а М. Величківський очолив у ній Інститут економіки. УНРада стала центром національного громадського життя. На терені відновлення культурної та літературної праці працювала славна поетеса і мужня жінка Олена Теліга.

Наприкінці 1941 року німці заборонили діяльність УНРади. Але її діячі не скорилися і стали на шлях підпілля, що тривало до 1943 року. В лютому 1942 року М. Величківський був арештований німцями одначе, за допомогою Євгена Архипенка, йому вдалось вийти на волю Але це означало кінець його академічної та громадської діяльності в Києві. Почались переїзди з одного місця над друге, напівлегальне життя під псевдо „Микола Барвінський". З тим псевдо він розпрощався 1949 року, коли сказав американцям своє прізвище. З 1945 року М. Величківський бере участь в організації економічної школи у Мюнхені. Його першим сподвижником у цій справі став професор Б. Мартос. З її стін вийшло 80 дипломованих економістів, 19 інженерів-економістів і 6 докторів економічних наук. Потім виникло Українське товариство економістів, що 1947 року приєдналося до УВАН. Економічна секція діяла під керівництвом М. Величківського.

1951 року М. Величківський разом з дружиною переїздить до Америки і живе з дочкою Іреною Карпенко в Ню-Джерзі. На новому поселенні він включається в активне інтелектуальне життя НТШ А та УВАН, не залишає економічні дослідження і часто робить доповіді. Українська громада з інтересом почула його доповідь „Сільськогосподарська політика на Україні в період після звільнення її від радянської окупації". На світовому конгресі української науки 1961 року в Ню-Йорку він виголосив блискучу доповідь „Радянський експеримент з агромістами". Також він видав книгу, присвячену знищенню сільського господарства радянською владою. Крім того, редагував „Український квартальник", де друкував і власні матеріяли. Незважаючи на похилий вік, він провадив активне громадське і наукове життя задля блага далекої Вітчизни.

Помер Микола Величківський у липні 1976 році. Таким був життєвий шлях цієї непересічної особистості. І нині про нього знають студенти Київського політехнічного інституту.

Оксана Сліпушко

Сумна історія одного пам'ятника

Іван Гулей

Недавно я мав щасливу нагоду прочитати в Альманасі УНСоюзу на 1999 рік статтю Павла Лопати „Сергій Литвиненко – визначний скульптор" (5 жовтня 1899-20 червня 1964).

Чому ця стаття схвилювала мене?

Уявіть собі цвинтар у моєму родинному селі Базарі. Доріжка ділить його на старий і новий цвинтарі. На новому могили доглянуті, прикрашені квітами, а старий цвинтар запущений, зарослий кущами черемхи, терну, колючими акаціями. Між тими хащами біліють хрести, деякі з них похилені, а то й лежать на землі, густо покриті зеленим мохом. Видно, що давно до них ніхто не приходить. Рідні померлих або виїхали кудись з села, або й самі повмирали. На початку цвинтару, недалеко від входу стоїть старий, почорнілий обезглавлений пам'ятник. Властиво, збереглася лише основа, і та пошкоджена.

Руїна пам'ятника, створеного славетним скульптором Сергієм Литвиненком

Коли приходжу на цвинтар до могил своїх матері і батька, бабусі і дідуся, кожного разу повертаю і до цієї сиротливої руїни, що була колись пам'ятником, читаю на основі, ледь помітні, вкарбовані в камінь букви: „Філ. Тов. О. В. М". Базар. 1936". Цей скорочений напис означає: „Філія Товариства охорони воєнних могил". На правій стороні постаменту, внизу, ще можна прочитати ім'я і прізвище автора пам'ятника: Сергій Литвиненк..." Букви „о" немає, вона відбита. Про те ж як виглядав пам'ятникй колись розповів мені мій тепер вже покійний батько. Це була величава постать Архангела Михаїла з вогненним мечем у руці. Під ногами святого звивався змій – символ сатани. Скульптуру виготовлено у Львові. Біле покривало з пам'ятника при великій урочистості, зняли на Зелені свята 1936 року. У 1944 році „стрибки" підірвали пам'ятник. Вибух розтрощив на шматки фігуру Архангела Михаїла, пошкодив постамент.

В час незалежності України становище зруйнованого пам'ятника Січовим Стрільцям у Базарі не змінилося. Майже ніхто не цікавиться історією створення пам'ятника, немає і бажання знати, як він виглядає і хто його автор.

У 1933 році, під час ремонту будинку священиків у селі Базарі, робітники очищали підвал під старою стодолою. Сміття, вантажили на тракторний причеп. На тому причепі, на самому верху, опинився якийсь давній церковний журнал. Молодий священик встиг його взяти перед тим, як трактор рушив з подвір'я. Всередині журналу був величенький зошит в твердій обкладинці. На першій сторінці чітко виднівся напис: „Хроніка читальні „Просвіта" села Базар. Микола Федорович Мотуз". Від отця той зошит потрапив до дочки автора „Хроніки", а від неї – до моїх рук. Цілий місяць я переписував дуже пошкоджений текст „Хроніки", приблизно 25-30 відсотків тексту не вдалося відновити. Як виявилося пізніше, автор „Хроніки" був арештований енкаведистами в лютому 1940 року. Тоді ж вони забрали і „Хроніку". Микола Мотуз помер в грудні 1944 року від побоїв. У „Хроніці" я прочитав таке: „1928 року в Базарі засноване Товариство охорони воєнних могил (...) пороблено заходи над збіркою грошових жертв і дозвіл на побудову пам'ятника загиблим стрільцям села Базар. Поручено виконати пам'ятник артистові придніпрянцеві Сергієві Лит... (далі прізвище скульптора неможливо було прочитати повністю). Він виконав у 1934 році фігуру Архангела Михаїла, яку доставив автомобілем. Підстава під фігуру, на якій були вириті імена полягли, позістала в дорозі залізницею розбита і знищена, так що прийшлося її на місці робити. Аж в 1935 році, в Зелені свята відслонено її. (...) Найбільше труду і посвяти для увіковічнення пам'яти тих, що за Батьківщину життя віддали, поніс Комітет будови, що його головою був гр. Данько Мотуз". Творцем пам'ятника був Сергій Литвиненко. Тож мав чим гордитися Базар! Розбитим і обезглавленим, покинутим всіма і забутим стоїть він тепер на цвинтарі. Данилові Мотузові, приписали антирадянську пропаґанду, арештували і засудили на 10 років виправно-трудових таборів. В даний час до понівеченого пам'ятника, додалася й оця чудом віднайдена дуже понищена і з великим зусиллям відтворена „Хроніка", автором якої був рідний брат Данила Мотуза.

Звістка у статті Павла Лопати, що „вдова Надія Литвиненко, вшановуючи пам'ять свого чоловіка, створила Фонд ім. Сергія Литвиненка, щоб з нього призначалися грошові суми на допомогу українським мистцям, скульпторам, графікам і видатним діячом української культури по всьому світі", вселила в моє серце сподівання, що є люди які допоможуть видати „Хроніку", яка хоч і стосується переважно одного села, є цінним історичним документом, із гарним споминoм про діяльність її чоловіка. У майбутній книжці була б серед інших, поміщена і кольорова світлина знищеного пам'ятника, в якому був увічнений дух творчого генія великого скульптора! Потрібно на видання книжки яких 400-500 долярів. Допоможіть! Чекаємо ваших листів на адресу: Іван Гулей, вул. С. Бандери, 3. кв. 8, м. Монастириськ Тернопільська обл. 483000 Ukraine.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Вистава „Сльози Божої Матері" повертає нас в Україну

Українського цвіту – по цілому світу... Невблаганна доля розкидала нас по найвіддаленіших закутках землі. Але де є українець, там творить він собі „маленьку" свою Україну дотриманням народних традицій, збереженням мови і сердечною вірністю глибинній національній пам'яті. Хто шанує пам'ять своїх предків, може з впевненістю дивитися у майбутнє. Одним зі струменів занурення у прадавню народну пам'ять і вічного повернення до свого коріння є мистецтво.

На теренах північної Америки цієї осені гастролює Львівський український обласний музичнодраматичний театр ім. Ю. Дрогобича, який показує народну трагедію „Сльози Божої Матері" за романом Уласа Самчука „Марія" та комедію „За двома зайцями" за п'єсою Михайла Старицького.

Народна пам'ять береже у своїх глибинах як сліди найвищих духовних злетів, так і гіркоту найтрагічніших історичних падінь. Тож вистава „Сльози Божої Матері" повертає нас в Україну 30-их років, коли штучно створеним совєтською владою голодомором та репресіями було знищено до 12 мільйонів наших співвітчизників і найродючіший у світі край був кинутий ворогом в обійми голодної смерти.

Провідні актори театру А. Шкондіна, А. Цибульський, Н. Шуневич, Л. Калита разом з цілою мистецькою групою творять, як моторошну атмосферу того страшного лихоліття, так і незламні характери наших земляків, що пройшли через смерть і тортури, але вистояли, засвідчивши перед світом незламність свого народу і силу своєї землі. Уся постановка, акторська гра, музичне обрамлення та інші компоненти збуджують у нас сльози співчуття і глибокого потрясіння, бо говорять про долю українця, про долю України. Хіба може залишити байдужими дитя (Л. Бугійчик), що благає шкоринку черствого хліба для вмираючого від голоду брата, молода мати (Г. Патроник), яка божеволіє від смерти негодованої дитини, батьки (А. Шкондіна та А. Цибульський), гнані з рідної хати виродком-сином. Страшні, жорстокі, нелюдські картини... Але увесь отой жах і усі знеможені ним душі, плачучи, тулить до свого серця Божа Матір (М. Свіжинська). І сльози її падають на наші зачерствілі душі, омиваючи їх від зла. Вона – Мати Одвічного Милосердя, Хранителька України – кличе нас з глибини зрад та падінь до свого Предвічного Сина. Лише дорогою до Нього ми віднайдемо себе справжніх, свою єдність і державу.

Українська душа – це трагічна глибина. Але це, безсумнівно, і гумор! Іскрометний, життєво стверджуючий і незборимий! Щиро і досхочу посміятись дозволяє комедія М. Старицького „За двома зайцями". Жодна п'єса, жодного автора не виставлялась на Україні так часто. У виконанні акторів театру ім. Ю. Дрогобича ви побачите найяскравіші образи і щиро посмієтесь над чудернацькими „пронями" (Л. Калита), які від свого рідного відійшли, а до „новомоднього" ще не пристали; над крученими „голохвастими" (І. Гарасимчук), які задля досягнення своєї грошелюбної мети не гребують нічим; посмієтесь і поспівчуваєте Пронiним батькам (А. Шкондіна і А. Цибульський), які ладні зробити для єдиної доньки усе, догождати будь-чим, аж доки усе не обернеться крахом.

Отож театр дарує два спектаклі у різко протилежних жанрах. Народна трагедія витримана у строгих, аскетичних тонах і втілена виразними, але скупими засобами. Комедія грається у яскравих і насичених строях, прошита, як вишивка, вируючими потоками виразної музики, від якої аж „жижки трусяться". Спроможність колективу існувати, існувати довершено, у таких різних матеріялах є свідченням його мистецької зрілости і потужного професійного заряду. Актори групи, створюючи по три, а то й чотири образи в межах вистави, залишаються завжди переконливими та щирими.

Юрій Ковальчук

10-річчя українського музичного салону

МОСКВА. – Десятий Український музичний салон відбувся в Культурному центрі України. З привітаннями виступили генеральний директор Культурного центру України в Москві Володимир Мельниченко та голова Об'єднання українців Росії О.Руденко-Десняк. У святковій програмі взяли участь солістка Великого театру, Заслужена артистка України та Росії Галина Чорноба, соліст Московської державної академічної філармонії Руслан Кадиров, лавреат міжнародних і всеросійських конкурсів Костянтин Поплинський, юні українці-москвичі – ансамбль народної пісні „Горлиця" (художній керівник Олена Карасева) і танцювальний ансамбль „Мальва" (художній керівник Ніна Шевельова), солісти вокального ансамблю „Любисток" Олеся Гиленко й Лариса Верболицька.

На фото: Заслужена артистка України і Росії, колишня львів'янка Г. Чорноба і уродженець Полтавщини, соліст Московської філармонії Р. Кадиров.

Віра Федорченко

МАНДРІВКА В ІСТОРІЮ МОВИ

Ми давніші, ніж „спільна колиска“

Кожна національна історія є передусім предметом спеціяльних професійних досліджень, а вони стають усе складнішими, вимагають все новіших знань, котрі все ширше охоплювали б не лише галузь власне історіографії, але й втягали б у свою орбіту суміжні науки – геологію, етнографію, мітологію. Одначе, коли йдеться про історію мови, то тут уже, шановні вчені, пробачте-посуньтеся – звичайні мовці іноді виказують такий ентузіязм, що й академікам потім довго доводиться виходити на ясну дорогу. Тому що мова, як жодний інший феномен людської культури, пробуджує на всіх рівнях свідомости – від найпростішого до найскладнішого – інстинкт самозахисту і самозбереження. А відомо, що інстинкт діє швидше, спонтанніше, ніж обтяжений професійними знаннями розум.

Все ж це не є незручним протиставленням, оскільки простий, одновимірний погляд на речі, зокрема щодо мови і її походження, логічно входить у складний, багатозначний. Коли вже хочемо знайти суттєву різницю, то вона первісно, від початку віків закладена в цих справді протилежних підходах до справи – науковому і релігійному. Різниця між ними проймає всі локальні історії – історії всіх наук, включаючи фізику ядерних часток, а також універсальну історію людства.Чи вони колись зійдуться? Швидше за все, ні, хоч навіть великий Айнштайн казав, що фізика з такою певністю веде його до Бога, як теолога – теологія.

З цієї несумісности мало б випливати, що наука, в нашому випадку – про мову, дійшла до чогось такого, що захитати вже неможливо. Насправді вона не дійшла до цього. Мовознавча наука, зокрема українська, дотепер остаточно не з'ясувала шляху, яким утворювалися слов'янські мови, в тому числі й українська. Певна річ, є базовані на фактах версії, є дуже солідна наукова арґументація, але остаточної відповіді, яка була б такою ж вичерпною, як „два рази два дорівнює чотири“ – нема. Вправніші, глибше арґументовані версії називаються наукою, менш вправні – просто версіями.

Але і перших, і других – незліченна кількість. З одних тільки назв публікацій, автори яких пов'язують походження української мови з санскритом, вийшла б груба книжка. І тяжко сказати, що в ній переважило б – поверхово-популярні гіпотези чи глибока наукова арґументація. За останньою стоять чимало солідних імен, серед них – львівський санскритолог Степан Наливайко і покійний вже академік Борис Смирнов, який залишив по собі неперевершений переклад філософських частин давньоіндійського епосу „Магабгарата“, зокрема „Бгагават-Гіти“, „Мокшадхарми“, „Нараяниї“ та інших.

С. Наливайко стверджує, що і цей, і ще давніші релігійно-літературні пам'ятники – Веди й Упанішади – склали наші далекі пращури, які міґрували з території сучасної України між III і V тисячоліттям до Христа.

„У санскриті маємо дуже багато слів, котрі є безпосереднім продовженням їхнього однакового звучання і значення з сучасною українською мовою: *біда, мана, доля, Іван, Василь, Тарас, пан, панна, дяка, мука, душа, матка, тата, діді, дарма, догана, нарада, шваґер, шуба, гомін, бодай, більма, брама, буза, коза, уста, голова, лоба, ніс, чола, вії, цар, честь-пошана, річ, піч, мід, брат, віяти, вітати, мудра, борода, барана, рута, руда, ріка, ріка, бандура* та ін. Таких слів аж 800“, – пише, коментуючи книгу „Міти давньої Індії“, полтавський філолог Антон Маренич.

Але наші „ретроспекціоністи“ кличуть ще у глибшу давнину, посилаючись при цьому на працю польсько-російського мовознавця Михайла Красуського „Давність української мови“, написаної наприкінці XIX сторіччя, в якій стверджується, що українська мова – навіть давніша, ніж санскрит. Серйозні мовознавці ставляться до цієї сенсації скептично. „З не меншим успіхом можна знайти цілий лексикон відповідностей між санскритом і, наприклад, болгарською, німецькою, англійською, румунською чи будь-якою іншою індо-европейською мовою. Особливо багато таких відповідностей між усіма слов'янськими мовами, бо вони вийшли зі спільного праслов'янського кореня... Крім трипільсько-арійської версії походження українців, серед деяких аматорів нашої старовини поширилася також думка про те, що українці походять нібито від давніх племен – *укрів* чи *укранів*, хоч археологія не знає ні таких племен, ні жодних речових доказів (решток матеріяльної культури), що вони колись існували“, – пише сучасний київський лінґвіст Григорій Півторак у своїй найновішій праці „Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов“.

Він вважає, і з ним погоджуються дуже серйозні історики, археологи і мовознавці, що Кирило-методіївська християнська культура Київської Русі – це друга і пізніша культура. Вона накидалася з державних верхів. Першою і давнішою була „культура простих людей“ – культура дохристиянських народних звичаїв, обрядів і традицій. Чи то була взагалі „давньоруська народність“, в якій російські вчені-великодержавники вбачали „спільну колиску росіян, українців і білорусів“? Ні, вони фальсифікували історичну істину, ототожнюючи давньоруську державність з давньоруською народністю. Тобто та пізніша, „кирило-методіївська“ мова, котра для українців була штучною, вторинною, для росіян стала єдиною, державною – з усіма неприємними наслідками, котрі з цього випливали.

Професор Г. Півторак робить висновок: „Ніякої давньоруської народности ніколи не було!“. Річ у тім, що кожен край чи, як тепер ми кажемо – реґіон Київської Русі мав свої звичаї та обряди, свій духовний світ – з цих різних світів утворювалася держава, в інтересах якої було нівелювати, розмивати етнічні і мовні різниці. Тому „про давньоруське суспільство слід говорити не як про єдину народність, а як про відносну спільність багатьох східньослов'янських етномовних груп в одній державі з єдиною офіційною ідеологією і релігією... Таким чином, виникнення окремих східньослов'янських народностей, зокрема й української, відбувалося не внаслідок поділу так званої давньоруської народности на три частини, а шляхом консолідації кількох суміжних і близькоспоріднених груп східньослов'янських територіяльно-племінних об'єднань у компактні культурно-етнографічні масиви. У ході дальшої консолідації вони поступово переросли в українську, російську та білоруську народності. Однак консолідація східньослов'янських територіяльно-племінних об'єднань відбувалася несинхронно. Як свідчать археологічні джерела, різниця в матеріяльній і духовній культурах між окремими праукраїнськими племінними союзами Півдня почала заникати ще в переддержавний період у VIII–IX ст., і в XI–XII ст. Культура цих племен уже становила відносно монолітну цілісніть. На відміну від неї, літописні племена лісової Півночі Східньої Европи зберігали свою етнокультурну своєрідність аж до розпаду Київської Русі у XII ст. Отже, етнічні процеси на півдні Русі, який перебував ближче до візантійських центрів цивілізації і зазнавав їхніх впливів, розвивалися швидше, ніж на півночі. Через це формування українського етносу відбулося раніше, ніж у білорусів та росіян“. Однак і після такої авторитетної крапки запитань на стає менше. Все ж таки – звідки взялася наша мова? Як виникали мови взагалі? Є версії, згідно з якими спочатку на землі панувала єдина прамова, з неї згодом повитікали мовні ріки і потоки. А коли так, то як виникла прамова?

Ми вище недаремно натякнули на релігійний підхід до справи. Декілька років тому газети повідомили про відкриття професора математики Еврейського університету в Єрусалимі Іллі Рипса, який, увівши текст Мойсеєвого П'ятикнижжя в комп'ютер, одержав інформацію, котра стосувалася відомих подій XX століття. Комп'ютер розгадав шифр, яким у Святому Письмі записані імена Гітлера, Сталіна, Садама... Іншими словами, цей писаний на івриті текст не міг бути вислідом тільки людських зусиль: людською рукою водив Бог.

В наступній нашій „мандрівці“ ми розповімо про релігійно-містичну версію щодо походження нашої мови.

Петро Часто

Юрій Луговий...

(Закінчення зі стор. 12)

співпрацю у створенні цього фільму проф. Тарасові Гунчакові та проф. Ярославові Розумному з Манітобського університету в Канаді.

– Які Ваші враження від відвідин колишнього табору?

– Колись у Березі Картузькій стояли два головні будинки. Там досі є в'язничний масив, але поліційний бльок у руїнах – дах і підлога завалилися. Вхід туди був небезпечний, бо кожної хвилини все могло звалитися на вас. Все таки я ввійшов. Спершу думав, що це було приміщення для в'язнів. Але, прочитавши книжку Володимира Макара про Березу Картузьку, я зрозумів, що зфільмував не той будинок, і мусів знову повернутися з Мінська до Берези Картузької. На місці колишнього табору уряд Білорусі плянує спорудити музей, присвячений тому таборові.

– Хто фінансує цей фільм?

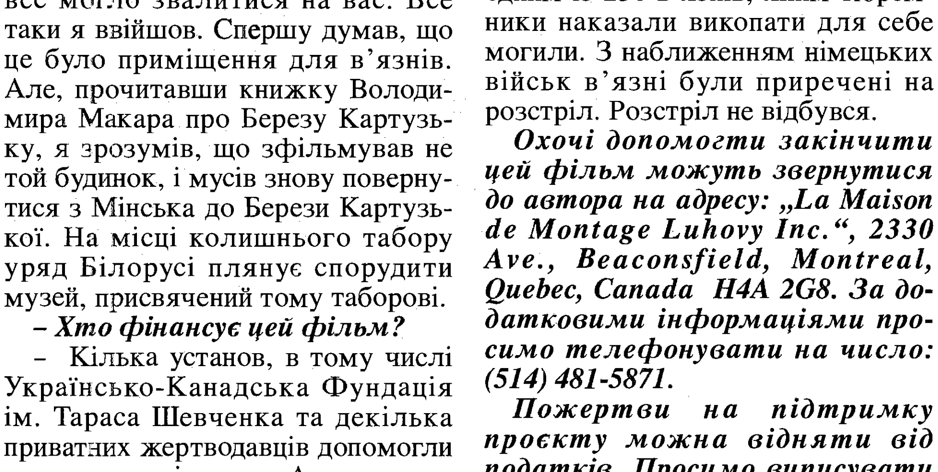
– Кілька установ, в тому числі Українсько-Канадська Фундація ім. Тараса Шевченка та декілька приватних жертводавців допомогли покрити деякі кошти. Але це далеко не всі кошти фільму. Я ще сподіваюсь на інші пожертви. Чимало людей у Канаді, США та в Україні морально підтримують цей проєкт, зокрема колишні в'язні Берези Картузької та їхні діти.

– Як Вашому батькові вдалося вийти з Берези Картузької?

– Мій батько вийшов з табору завдяки Другій світовій війні. Коли польська таборова сторожа довідалась, що наближаються німці, то втекла з табору. Місцеві мешканці відкрили ворота табору й в'язні розійшлися. Це сталося 18 вересня 1939 року – на самі уродини мого батька. І це було для нього найкращим дарунком. Батько був одним із 250 в'язнів, яким тюремники наказали викопати для себе могили. З наближенням німецьких військ в'язні були приречені на розстріл. Розстріл не відбувся.

Охочі допомогти закінчити цей фільм можуть звернутися до автора на адресу: „La Maison de Montage Luhovy Inc.“, 2330 Ave., Beaconsfield, Montreal, Quebec, Canada H4A 2G8. За додатковими інформаціями просимо телефонувати на число: (514) 481-5871.

Пожертви на підтримку проєкту можна відняти від податків. Просимо виписувати чеки на: UCC-Bereza Kartuzka.

Проф. Тарас Гунчак (праворуч) і режисер Юрій Луговий

СПОРТ

Жіноча дружина копаного м'яча Північної Кореї на „Тризубівці"

ГОРШАМ, Па. – Від 7 до 15 вересня на „Тризубівці" перебувала жіноча дружина з футболу (копаного м'яча) Північної Кореї (Корейської Народної Демократичної Республіки).

Дружина змагалася за першість світового чемпіонату „World Cup-2003" в США проти трьох партнерів – Швеції, США і Ніґерії. Тренером її є Рі Сонґ Ґун. Більшість гравчинь є студентками, учительками або працівниками фізичної освіти. Корейська дружина складається з 22 гравчинь і 18 членів обслуги. На „Тризубівку" разом з дружиною прибув представник Північної Кореї в ООН посол Ган.

Стюарт Ґрінліф, республіканський стейтовий сенатор Пенсильванії, в 1996 році відвідав, не без тихої згоди американського уряду, Північну Корею, а тепер став „опікуном" жіночої дружини з Північної Кореї. Він звернувся до управи УСО „Тризуб" за згодою дозволити згаданій дружині тренуватися на футбольних полях „Тризуба" та вживати його приміщення безплатно. Управа погодилася. Гості ночували в місцевих готелях, а частинно харчувалися на „Тризубівці".

При зустрічі з проводом УСО „Тризуб" вони підписали і передали „тризубівцям" м'яч, заявивши: „Якщо ми станемо чемпіонками світу, цей м'яч буде особливо цінним".

Під час зустрічі з кореянками відбулася спільна перекуска та передання тризубівських сорочок, прапорців і мистецьких м'ячиків. Корейську дружину на „Тризубівці" відвідали кореспонденти „Ню-Йорк Таймс" і „Філядельфія Інкваєрер", які опісля помістили докладні статті у своїх часописах про цю спортову дружину і про „Тризубівку".

Згадані ігри світового чемпіонату мали відбутися в Китаї, однак з огляду на епідемію захворювань їх перенесли до США.

Методій Борецький

Зліва: Ігор Чижович (четвертий), сенатор Стюарт Ґрінліф (шостий), Ярослав Козак (восьмий) і гості з Північної Кореї на „Тризубівці".

Футбол

Національна збірна України з футболу в товариському матчі зіграла внічию 0:0 з національною збірною Македонії. Гра відбулася 11 жовтня на київському стадіоні „Динамо" імені Валерія Лобановського. Це була перша гра збірної під керівництвом нового головного тренера Олега Блохіна.

Українські футболісти мали перевагу протягом усього матчу, але скористатися нею так і не змогли. Македонці протягом гри часто грубо порушували правила. Суддя Генадій Орлик з Молдови показав гостям чотири жовті картки.

Шахи

Українець Руслан Пономарьов став першим шахістом, якого дискваліфікували під час командного чемпіонату Европи з шахів у Пловдиві. Санкції було застосовано після того, як під час гри Україна – Швеція у Р. Пономарьова задзвонив мобільний телефон. Дзвінок перервав роздуми суперника – українця Євгена Агреста, який мав більш виграшну позицію.

Р. Пономарьова було покарано негайно. Організатори не взяли до уваги той факт, що Руслан у цей день святкував свій 20-ий день народження і дзвінок, швидше за все, був просто невчасним поздоровленням. Пономарьов марно намагався опротестувати це рішення.

• ПРАЦЯ •

„MAACO – AUTO BODY SHOP"
Потрібні працівники до підприємства зовнішнього оновлення авт: маляри, „body-men", помічники.
Тел.: (973) 625-2424
Факс (973) 625-0583

Шукаємо українку до опіки старшої жінки в околиці Ню-Йорку від 1 листопада.
Тел.: (212) 629-1994

Пошукуємо особу по догляду за старшою жінкою у Glen Spey. Гарантуємо оплату, безплатне проживання і приязне ставлення. Під час дня можливість працювати в іншому місці. Просимо залишити повідомлення. Тел.: **(718) 288-6436**

• ЗНАЙОМСТВА •

Вдова, 55 років, хоче познайомитися з порядним чоловіком 58-65 років, бажано з вдівцем, який втомився від самотності. м. Київ-67, вул. Виборзька б. 49 кв. 36, Столярчук Валентина Василівна.
Тел.: 011-38044-457-6719

• НА ПРОДАЖ •

Продається апартамент односпальневий в Українському селі, у Сомерсеті, Н. Дж.
Тел.: (732) 748-1824

Продається особняк в Івано-Франківську (Угорники), 35 відсотків готовності, 10 соток землі.
Тел.: (347) 452-4057

• ДО ВИНАЙМУ •

*До винайму велика кімната для жінки або супружжя без дітей, з доступом до кухні, окрема лазничка. 600 дол. на місяць (включає всі додаткові оплати). Тел.: **(973) 625-2750 або (973) 625-4565** залишити інформацію на машині. Аня.*

З великим болем повідомляємо приятелів і знайомих про наше невимовне горе з приводу трагічної смерти 7 жовтня 2003 р.

Орести А. Гриців Ковч

нар. 22 грудня 1964 р.

Опечалені:

Чоловік Тарас і син Лукаш

Батьки Лукія і Теодосій Гриців

Брат Роман з дружиною Люсею і синами Дмитрієм і Дем'яном

Брат Ярема з дружиною Романою і донею Юстиною

Свекри Марта і Богдан Ковч

Брати Тараса – Роман і Петро та сестра Дарця Якубович із сім'ями

Ближча і дальша родина в Америці, Канаді, Польщі і в Україні.

Нехай буде воля Твоя, Господи!

ПЛАСТОВЕ ПЛЕМ'Я "ПЕРШІ СТЕЖІ"

в глибокому смутку повідомляє пластових друзів та українську громаду, що 7 жовтня 2003 р. несподівано в автомобільному випадку відійшла на „Вічну Ватру"

пл. сен. дов.

ОРЕСТА А. ГРИЦІВ КОВЧ

довголітня провідниця в Пласті та Стежах.

Чоловікові Тарасові, синочкові Лукасикові, батькам Лукії та Теодозієві та всій рідні складаємо наші найглибші співчуття.

ПРОВІД ПЛЕМЕНИ та усі СТЕЖИНКИ

ВАТАГА БУРЛАКІВ

(1-ий Курінь УСП і 16-ий Курінь УПС)

в глибокому смутку повідомляє Пластову Родину та українську громаду, що дружина нашого бурлаки Тараса

бл. п.

пл. сен.

ОРИСЯ КОВЧ

з дому ГРИЦІВ

член куреня УПС „Перші Стежі", на 38-му році життя відійшла від нас несподівано у вівторок 7 жовтня 2003 р. в наслідок автомобільної катастрофи.

ПАНАХИДА та ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 10 жовтня в церкві св. Андрія, а похорон 11 жовтня на парафіяльному цвинтарі.

Тарасові, синові Лукашеві та родинам Грицівих та Ковчів найщиріші співчуття складає

ВАТАГА БУРЛАКІВ

Відчуваючи близьку кончину його віку, схудлою рукою начеркнув „Напишіть лише, що я зійшов зі сцени свого життя".
16 жовтня 1995, проживши жертволюбне життя, відійшов у вічність

сл. пам.

Евген Курило

18-го жовтня 1912 † 16-го жовтня 1995

Наш неописаний біль заспокоюється надією, що Господь упокоїв душу раба Свого, душу нашого дорогого Батька і Мужа „на місці світлім, на місці квітучім, на місці спокійнім, звідки втекла болізнь, печаль і зідхання..."

Віримо, що своїм доброчесним життям, раб Божий Евген Курило, заслужив на вічний притулок для своєї душі в оселі „де праведні спочивають".

Наша незмірна туга стає стерпною в обіймах солодких споминів про виїмкового батька, вірного мужа, талановитого і любленого актора, поважаного виховника молоді і взірцевого громадського діяча.
Вічна Йому Пам'ять!

Дружина – Ольга
Дочка – Галина
Сини – Любомир і Володимир

Ділимося сумною вісткою, що 11 жовтня 2003 р. на 85-му році життя, упокоїлася в Бозі наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ і СЕСТРА

бл. п.

АНАСТАЗІЯ ГОЛУБЕЦЬ

з дому ШМАҐАЛА

вдова по бл. п. ГРИГОРІЄВІ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 15 жовтня 2003 р. в церкві Покрова Пресвятої Богородиці в Пармі, Огайо.
Похована на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Залишилися в глибокому смутку:

син	– ЗЕНОН з дружиною МИРОСЛАВОЮ
дочка	– ДАРІЯ ЯКУБОВИЧ з мужем ОЛЕКСАНДРОМ
внуки	– МАРКО ЯКУБОВИЧ з дружиною ДАРІЄЮ
	– РОМАН ЯКУБОВИЧ з дружиною АНДРЕЄЮ
	– ОЛЕКСАНДЕР ЯКУБОВИЧ з дружиною МАРТОЮ
	– ЛЕВ ГОЛУБЕЦЬ з дружиною ГАЛИНОЮ
	– ОРЕСТ ГОЛУБЕЦЬ
	– ОЛЕКСАНДРА ГОЛУБЕЦЬ
правнуки	– РОМАН ЯКУБОВИЧ
	– АНДРІЙ ЯКУБОВИЧ
сестри в Україні	– КАТЕРИНА і МАРІЯ.

Вічна Її пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 6 жовтня 2003 р. відійшла у вічність в Рогатині, Україна, наша найдорожча КУЗИНКА

бл. п.

РОКСОЛЯНА РОМАНЮК

з дому ПАВЛІВ

Похорон відбувся 8 жовтня 2003 р. в Рогатині, Україна. Тіло спочило на цвинтарі св. Духа в Рогатині.

Залишилися у смутку:

чоловік	– д-р вет. ДМИТРО РОМАНЮК
сини	– ОЛЕСЬ і БОГДАН з родинами
вуйко і тета	– ОЛЕСЬ і СОФІЯ БІСИКИ із сином МИРОНОМ з дружиною СЛАВОЮ і донечкою ТЕТЯНОЮ
вуйко	– ЯРОСЛАВ БЕРЕЗОВСЬКИЙ із синами АНДРІЄМ та ОМЕЛЯНОМ з донькою АНЕЮ.

Вічна Її пам'ять!

У ПЕРШУ НЕВИМОВНО СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашого найдорожчого і незабутнього МУЖА, ТАТА і ДІДУСЯ

бл. п.

ВАСИЛЯ ВАСИЛЬОВИЧА ЄВТУШЕНКА

БУДУТЬ ВІДПРАВЛЕНІ ПАНАХИДИ

в українських православних церквах після Служб Божих

в неділю, 26 жовтня 2003 р.

св. Покрови у Довер, Фльорида;
Свято-Володимирській катедрі у Філядельфії;
свв. Петра і Павла в Дабліні, Ірляндія.

Вічна Йому пам'ять!

Просимо про молитви за вічний спокій Його душі.

Залишилися в глибокому смутку:

дружина – РАЇСА
син – АНАТОЛІЙ з дружиною МЕРІ
дочка – ЛЮДМИЛА з мужем КЕЙТН
онучки – ЮЛЯ і АНЯ
швагерки – ТЕТЯНА АНТОНЕЦ з родиною
– НАДІЯ БРОЯКА з родиною
– НІНА ПАЩЕНКО з родиною.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 24 жовтня 2002 р. Божого, після довгої і тяжкої недуги, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у Божу вічність наш найдорожчий і незабутній МУЖ, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п.

ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ ЄВТУШЕНКО

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 29 жовтня 2002 р. в церкві св. Покрови у Довер, Фльорида, а в п'ятницю і в суботу 1 і 2 листопада 2002 р. в катедрі св. Володимира у Філядельфії, Пенсильванія.

Покійного похоронено на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Цією дорогою складаємо сердечну подяку рідним, приятелям і знайомим за особисті, телефонічні і письмові вияви співчуття, за гарні квіти, за участь у похоронних відправах, за молитви і Служби Божі.

В першу чергу невимовна подяка Його Преосвященству Владиці Степану Біляків, Єпископу Бореспільському Української Православної Церкви Київського Патріярхату в США і його доні п-ні Ірині Турчак-Біляк за відвідання, за моральну підтримку, молитви і уділення Святих Тайн під час Його тяжкої недуги.

Дякуємо Всечесному отцю Анастасію, парохові церкви св. Покрови в Довер, Фльорида, за численні відвідини Покійного в лікарні й вдома, за уділення Святих Тайн і Миропомазання, за духовну опіку і за прощальні слова над домовиною.

Щира і велика подяка Всечесному Отцю Митратові Франкові Істочину, настоятелю катедри св. Володимира у Філядельфії за очолення похоронних відправ, Парастасу і Заупокійної Святої Літургії. Дякуємо за прощальні теплі слова, запечатання домовини на цвинтарі, й проведення молитви під час поминок у С. Бавнд Бруку. Рівнож безмежно вдячні за Службу Божу й Панахиду в сороковий день відходу у вічність Покійного.

Велика і щира подяка церковному хору ім. Олександра Кошиця на чолі з дириґентом п-ні Керен Ферраро і всім хористам, що так численно прийшли і так гарно відспівали Парастас і Заупокійну Св. Службу Божу.

Велика дяка шановному сестрицтву катедри св. Володимира у Філядельфії і церкві св. Покрови в Довер, Фльорида за постійні молитви, за вислови співчуття і за гарні квіти.

Особливо велика і сердечна подяка довголітньому приятелю п. Миколі Пришлякові, який з перших хвилин відходу у Божу Вічність нашого дорогого Покійного, прийшов нам із поміччю, сповістивши організації, приятелів, знайомих і всю українську громаду Філядельфії. Рівнож велика дяка за посмертне оголошення в часописі „Свобода" та за переведення збірки на добродійні цілі в пам'ять Покійного.

Сердечну подяку складаємо 1-му Федеральному Щадничому Банку „Певність" у Філядельфії на чолі з п. Адріяном Гаврилівим як рівнож і п-ні Звені Романів і всім моїм дорогим співробітникам і приятелям за гарні квіти, за Служби Божі, за моральну підтримку і за щедрий дар на добродійні цілі в пам'ять Покійного. Велика дяка п-ні Марійці Корб з Головного Бюра Банку „Певність" у Чикаго за теплі вислови співчуття і за Служби Божі.

Щиросердечна подяка членам Спілки Української Молоді за участь у похоронних відправах, за стояння із прапором над домовиною колишнього Друга і Голови, за вшанування і прощання із Ним в останній Його дорозі.

Невимовна подяка довголітнім приятелям і друзям п. Стефану Гавришеві – Філядельфійської Округи Українського Народного Союзу, п. Миколі Пришлякові, Спілки Української Молоді, і п. Теодорові Царикові – Визвольного Фронту за зворушливі прощальні слова після Парастасу про життєвий шлях Покійного.

Особливо вдячна п. Теодорові Царикові що накреслив життєвий шлях ранньої молодості, відзначаючи особливі прикмети Покійного.

Велика і щира подяка племіннику Теодорові Миколайчукові з далекої Каліфорнії за часті телефонування, за моральну підтримку, за відвідини дяді Василя, за участь у похоронних відправах у Філядельфії і в С. Бавнд Бруку, та за сердечні спогади про Нього під час поминок. Щиросердечна дяка Наталі Куйдич, яка приїхала з далекого Піттсбургу на похоронні відправи, на вшанування і прощання зі своїм Хрещеним Батьком. Велика дяка п-ні Ніні Куйдич за теплі душевні спогади про прибраного свого брата, бл. п. Василя, під час поминальної тризни.

Велика і щира вдячність моїм дорогим сестрам Тані Антонець і Наді Брояка з родинами, які віддано і щиро піклувалися нашою родиною в часі похорону та приготовили поминальний обід у сороковий день Його упокоєння.

Сердечно дякуємо дорогим племінникам, які разом із сином і зятем несли домовину.

Рівнож дякуємо похоронним заведенням Stower's Funeral Home із Фльориди і п. Михайлові Насевичу із Філядельфії за професійне проведення похорону.

На кінець син Анатолій і дочка Людмила подякували від родини всім рідним, приятелям і знайомим, що своєю численною участю в похоронних обрядах вшанували пам'ять нашого найдорожчого Мужа, Тата і Дідуся, а особливо тим, що прибули здалека. А від себе в останній раз щиросердечно прощалися зі своїм дорогим і любим Татом своїми теплими спогадами.

Спи дорогий Муже, Тату і Дідусю.

Нехай американська земля буде Тобі пухом, а пам'ять про Тебе буде вічною!

ЧУДОВИМИ КВІТАМИ ПРИКРАСИЛИ ДОМОВИНУ РІДНІ І ПРИЯТЕЛІ:
Теодор і Бані Миколайчук, Тихон і Таня Антонець, Надя і Анатолій Брояка, родина Пащенко, родина Денисенко, Юрій і Алісія Миколайчук, Володимир, Марія і Крістіна Антонець, Тарас Трипуленко, Лідія і Григорій Антонець, Ліса і Стів Антонець, 1-ий Федеральний Щадничий Банк „Певність", Філядельфія, церква св. Покрови, Довер, Фльорида, Ran and Charlotte Kozin, Олекса Даріян.

ЗА ДУШУ ПОКІЙНОГО НА СВ. СЛУЖБИ БОЖІ зложили:
Ярослав Штойко, родина Трензелюк, Адріян і Dat Гаврилів, Марійка Корб, Лариса Стеблій-Дідаш, д-р Олександер і Іванна Білик, Микола і Олена Букачик, Bill і Natalie Hagerty, Father Jack Ryan, J. & M. Tutko, Olga Misewych, Peter & Freda Ryan, Dr. William & Rhoda Feldman, Vince & Christine Sokol.

НА СИРОТИНЦІ В УКРАЇНІ зложили:
Людмила і Keith Staddon, Раїса Євтушенко, Анатолій і Мері Євтушенко, Олег і д-р Наталія Білинські, Андрея Карбівник-Сван, Семен Кривуша, д-р Іван і Ніна Куйдич, Евгенія Карбівник, Тарас Трипуленко, Євдокія Трипуленко, Валентина і Павло Шепель, Ірина Шерба, Стефан Гавриш, Александер Долінай, Адріян Гаврилів, Микола і Роза Пришляк, Український Народний Союз – Філядельфійської Округи, Володимир Риндич, Лариса Стеблій-Дідаш, Юстина Стеблій, Теодор Царик, Михайло Мисак, Василь Сорока, Звеня і Володимир Романів, Слава і Мирон Білас, Михайло і Людмила Букач, Григорій і Лідія Білоус, Остап Скульський, Віктор і Оксана Голубовські, Марія Голубовська, д-р Михайло і Віра Чопик, Анатолій і Надія Брояка, Перший Федеральний Щадничий Банк „Певність" – Філядельфія, Ольга Савчук, James Sawchuk, Helen & Guillermo Flores, Alan & Keren Ferraro, Ruth Richards, Bonnie H. Zetick PhD.
Разом .... 1,800.00 дол.

НА „РАДІО ГОДИНА У.В.Ф." зложили:
Риндич Володимир, Анна Бачара, Микола і Роза Пришляк, Теодор Царик, Теодор Дуда, Григорій Давид, Остап Скульський, Михайло і Галина Саварин, Мирослав і Чеслава Солтис, Анна Роспутько, Богдан Тодорів, Адріян і Марко Ткач, Раїса Євтушенко, Людмила і Keith Staddon, д-р Іван і Ніна Куйдич, Анатолій і Мері Євтушенко.
Разом .... 545.00 дол.

НА „A. L. S. – ASSOC". зложили:
Keith & Ludmyla J. Staddon, Раїса Євтушенко, Анатолій і Мері Євтушенко, Євдокія Д. Трипуленко, д-р Іван і Ніна Куйдич, Іван Чопик, Лідія Щербак, Катерина Волчаста, Марія Пилипенко, William C. & Michelle Rueter, George & Mary De Haven, Andrea & David Gurst.
Разом .... 835.00 дол.

Щиросердечно дякуємо за Вашу жертвенність.

Нехай Всевишній Господь нагородить Вас Його щедрими ласками!

дружина – РАЇСА
син – АНАТОЛІЙ з дружиною МЕРІ
дочка – ЛЮДМИЛА з мужем КЕЙТН
внучки – ЮЛЯ і АНЯ

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО
ІМ. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ

повідомляє членів та громаду,
що 4 жовтня 2003 р. відійшов у засвіти

бл. п.

д-р МИКОЛА КЛИМИШИН

довголітній і дійсний член НТШ, колишній голова Осередку НТШ у Дітройті, журналіст і політичний діяч, автор споминів про події 1930-их років, „В поході до волі", літературознавчих праць „Коломийки з села Верхня" та „Лірика Богдана Лепкого: спроба нової оцінки".

Вп. Дочці складаємо найщиріші співчуття.

УПРАВА НТШ В АМЕРИЦІ

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 10 вересня 2003 р. відійшов у вічність

бл. п.

ТАРАС ВАНЧИЦЬКИЙ

абсольвент Львівської теології

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 13 вересня 2003 р. в церкві св. Миколая у Філядельфії, Па.

Тлінні останки спочили на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Про молитви за спокій душі покійного Тараса просить родина:

дружина – ІРЕНА
дочка – ОКСАНА ВОРОХ
син – ВОЛОДИМИР
ближча і дальша родина в США і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо, що 10 жовтня 2003 р. несподівано відійшов у вічність на 57-му році життя наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і СИН

бл. п.

БОГДАН ВАСИЛЬ ГАРАСИМ

ПОХОРОННА ЛІТУРГІЯ була відправлена 15 жовтня 2003 р. в українській католицькій церкві в Маямі, Фльорида.

Залишені у глибокому смутку:

дружина – БАРБАРА ЛИН
сини – БОГДАН МИХАЙЛО
– ТИМ АНДРІЙ
мама – ВІРА
та ближча і дальша родина, приятелі і знайомі.

Вічна Йому пам'ять!

В пам'ять Покійного пожертви можна складати на „National Diabetes Association"
c/o Barbara Harasym, 10163 SW 51 St, Cooper City, FL 33328.

Ділимося сумною вісткою, що 2 жовтня 2003 р. заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов у вічність наш найдорожчий
БАТЬКО, ДІДУНЬО, БРАТ

бл. п.
маестро

КИРИЛО ЦЕПЕНДА

ПОХОРОН відбувся 6 жовтня 2003 р. з церкви св. Івана Хрестителя.

Залишив у смутку:

сина – ІГОРА з дружиною
онука – ТОМУ
сестру – ОЛЬГУ НАГАЄВСЬКУ з родиною
родину в Україні і на поселеннях
приятелів, знайомих, парафіян церкви
св. Івана Хрестителя, Дітройт, Миш.

Вічна Йому пам'ять!

У 40-ий ДЕНЬ СМЕРТІ
нашого улюбленого і незабутнього
МУЖА, ТАТА і ДІДА

бл. п.

АНТОНА (ТОСЬКА) ФЕДЕНИШИНА

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ та ПАНАХИДИ

в українських католицьких церквах:

св. Івана Хрестителя, Нюарк, Н.Дж. –
субота, 25 жовтня 2003 р., о год. 9:30 ранку;
собор св. Юра, Львів;
свято Іванівська Лавра Монахів Студитів, Львів;
Пресвятої Тройці, Зарваниця;
св. Миколая, Нивиці, Україна;
Українське село, Воррен, Миш.;
собор свв. Володимира і Ольги, Чикаґо;
катедра св. Миколая, Чикаґо;
св. Богородиці Темпе, Арізона;
Успення Пресвятої Богородиці, Маямі, Фльорида.;
Царя Хреста, Лондон, Онтаріо, Канада.

Родина просить о молитви за спокій душі Антона.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУСІ

бл. п.

ВІРИ САЛЕВИЧ

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ
та
ПАНАХИДИ

у таких церквах:

Пассейк, Н.Дж. – 24 жовтня 2003 р. о год. 6-ій веч.
Церква св. Миколая, 214 President St.;
Ґлен-Ков, Н.Й. – 25 жовтня 2003 р. о год. 7-ій ранку
у монастирі св. Йосафата;
Львів - Україна, у соборі св. Юра;
Дрогобич - Україна, церква св. Трійці.

Про молитви просять:

муж – ЗЕНОН
дочка – УЛЯНА ГАЙДАР з мужем ВОЛОДИМИРОМ
син – АЛЕКСАНДЕР з дружиною КСЕНЕЮ
внучка – АННА АЛЕКСАНДРА-ВІРА.

Повідомляємо з глибоким смутком, що 10 жовтня 2003 р. відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО та ДІДО

бл. п.

СТЕФАН ОСТРОВСЬКИЙ

нар. 23 вересня 1911 р. в селі Лящки Долішні, Львівської области.

У смутку залишив:

дружину – ОЛЬГУ з дому САХАРЧУК
доньки – СОНЮ САМУЛКУ з дітьми СТЕЙСІ і ПЕТРОМ
– АНІТУ РОЇК з мужем ПАВЛОМ і дітьми РОМАНОМ, РОКСАНОЮ і ОЛЕСЕМ
– ЛЕСЮ СІКОРСЬКУ зі сином СТЕФАНОМ.

Вічна Йому пам'ять!

В пам'ять Покійного пожертви можна складати на Український Музей або на Фонд Дітям Чорнобиля.

За мову і зміст посмертних оголошень
і подяк редакція не відповідає